

Bu sunum,
borç stoku ve borçlanma ile ilgili güncel bilgileri
kamuoyuna kapsamlı olarak sunmak amacıyla hazırlanmıştır ve
her ay sonu itibarıyla güncellenmektedir.

Son güncelleme tarihi: 1 ŞUBAT 2011

BORÇ GÖSTERGELERİ

Hazine Müsteşarlığı

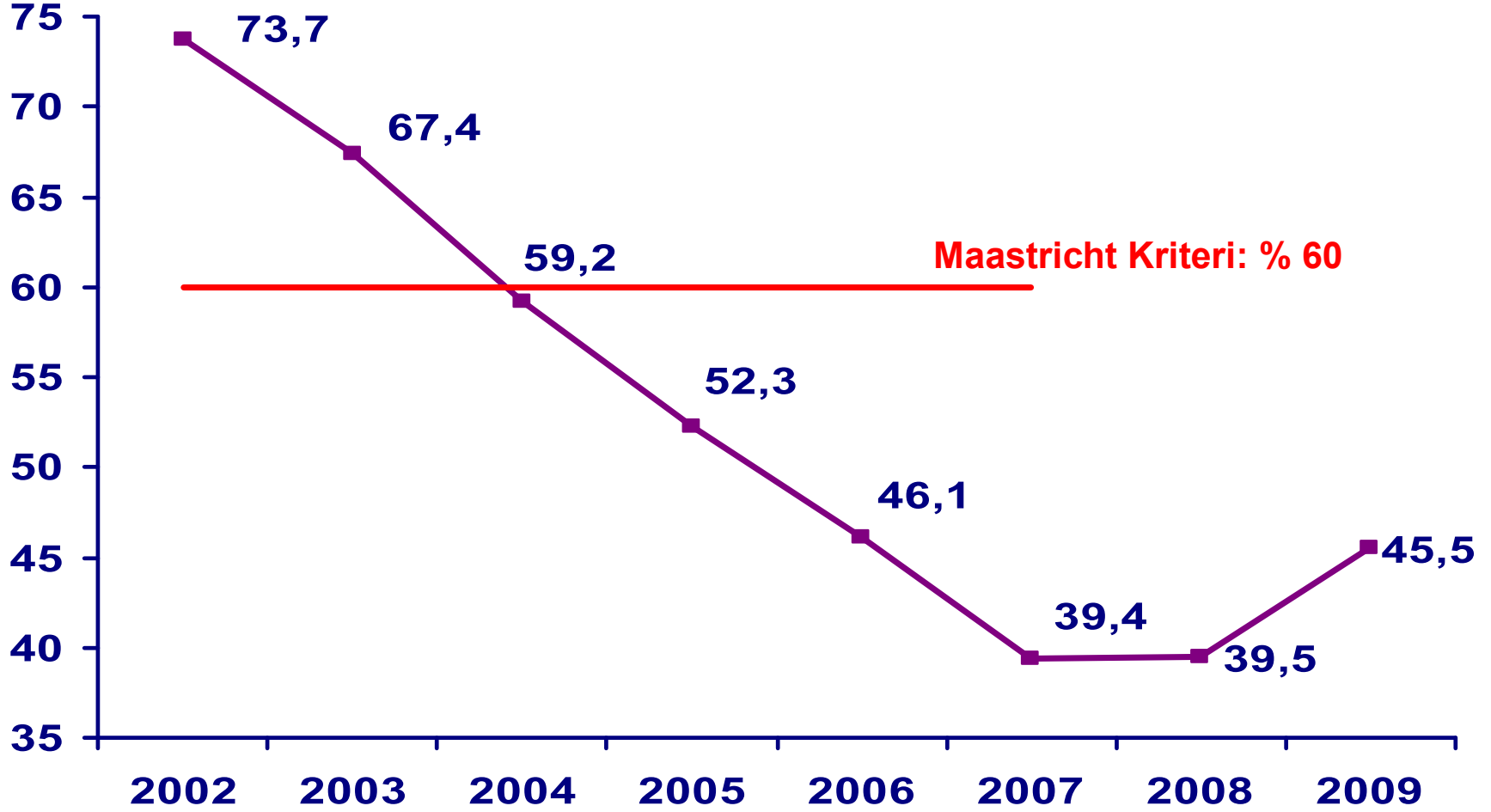
OCAK 2011

Borç Yönetiminde Geline Noka

Türkiye'de son yıllarda sürdürülen mali disiplin ve kararlı özelleştirme politikaları sayesinde;

- Toplam kamu açığına ilişkin Maastricht kriteri tutturulmuş,
- AB tanımlı brüt kamu borç yükü, AB-27 ortalamalarının çok altına çekilmiş,
- Net kamu borç stoku, hem milli gelire oran olarak, hem de mutlak değer olarak azaltılmış,
- Faiz harcamalarının, vergi gelirlerine oranı keskin şekilde düşürülmüş,
- Borcun vade ve döviz kompozisyonunda önemli iyileştirmeler sağlanmıştır.

AB Tanımlı Borç Stoku / GSYH (%)

AB Üyesi Ülkelerde AB Tanımlı Borç Stoku / GSYH (%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Euro Bölgesi (16 ülke)	69,5	70,1	68,3	66,0	69,4	78,7
AB (25 ülke)	62,5	63,1	61,9	59,4	62,3	74,3
AB (27 ülke)	62,2	62,7	61,4	58,8	61,6	73,6
İtalya	103,8	105,8	106,5	103,5	106,1	115,8
Yunanistan	98,6	100,0	97,8	95,7	99,2	115,1
Belçika	94,2	92,1	88,1	84,2	89,8	96,7
Macaristan	59,1	61,8	65,6	65,9	72,9	78,3
Almanya	65,7	68,0	67,6	65,0	66,0	73,2
Fransa	64,9	66,4	63,7	63,8	67,5	77,6
Portekiz	58,3	63,6	64,7	63,6	66,3	76,8
Avusturya	64,8	63,9	62,2	59,5	62,6	66,5
Hollanda	52,4	51,8	47,4	45,5	58,2	60,9
İngiltere	40,6	42,2	43,5	44,7	52,0	68,1
İspanya	46,2	43,0	39,6	36,2	39,7	53,2
Türkiye	59,2	52,3	46,1	39,4	39,5	45,5

AB Tanımlı Genel Yönetim Nominal Borç Stoku

(milyon TL)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Ç1	2010 Ç2	2010 Ç3
A. GENEL YÖNETİM TOPLAM BORÇ STOKU	247.219	287.362	320.927	335.889	348.660	336.745	386.581	448.913	461.496	466.268	468.200
Merkezi Yönetim	242.665	282.807	316.528	331.520	345.050	333.485	380.321	441.508	453.986	458.927	460.813
Diğer Kamu Kurumları	4.554	4.555	4.398	4.369	3.611	3.260	6.261	7.406	7.510	7.341	7.387
B. İÇ BORÇ STOKU	151.021	196.408	226.826	247.435	253.284	256.599	277.149	332.764	343.264	345.527	350.003
Merkezi Yönetim	149.870	194.387	224.483	244.782	251.470	255.310	274.827	330.005	340.678	343.142	347.759
Diğer Kamu Kurumları	1.151	2.021	2.344	2.654	1.814	1.289	2.322	2.760	2.585	2.385	2.243
C. DIŞ BORÇ STOKU	96.198	90.954	94.100	88.454	95.377	80.146	109.432	116.149	118.232	120.741	118.197
Merkezi Yönetim	92.795	88.420	92.045	86.738	93.580	78.175	105.493	111.503	113.308	115.785	113.054
Diğer Kamu Kurumları	3.403	2.534	2.055	1.716	1.797	1.971	3.939	4.646	4.924	4.956	5.144
D. AYARLAMA KALEMLERİ	10.974	18.939	10.264	3.539	827	-4.202	-11.345	-15.499	-17.124	-21.434	-21.529
Merkezi Yönetim (*)	15.482	28.214	24.731	22.234	24.292	27.796	26.417	24.121	23.523	19.234	20.587
Diğer Kamu Kurumları (**)	-4.508	-9.275	-14.466	-18.695	-23.465	-31.998	-37.762	-39.620	-40.647	-40.668	-42.116
AB TANIMLI GENEL YÖNETİM NOMİNAL BORÇ STOKU (A+D)	258.193	306.301	331.191	339.428	349.488	332.543	375.237	433.414	444.372	444.834	446.671
AB TANIMLI GENEL YÖNETİM NOMİNAL BORÇ STOKU / GSYH	73,7	67,4	59,2	52,3	46,1	39,4	39,5	45,5			

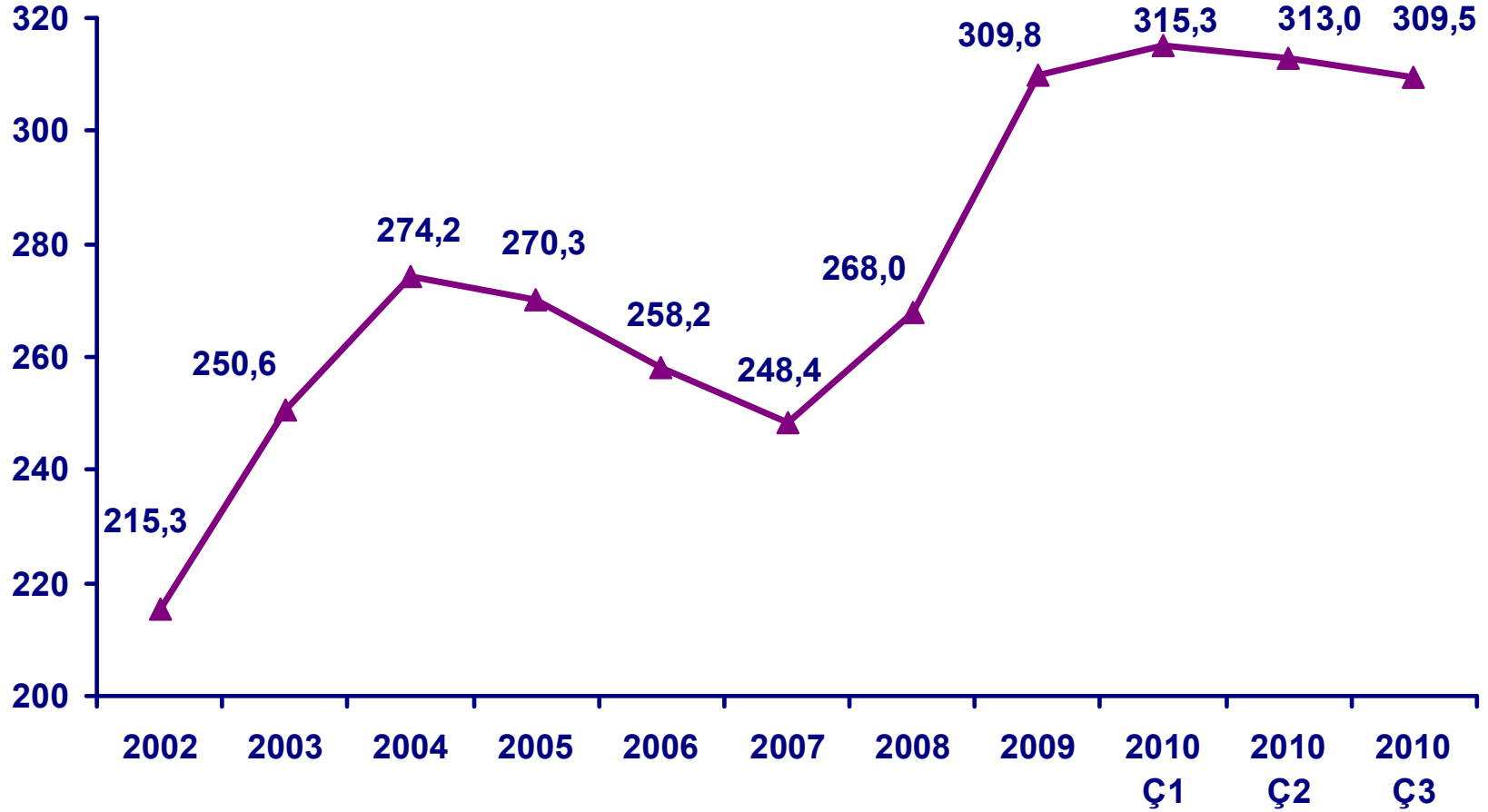
(*) Kuponsuz DİBS'lerin faiz tutarı, enflasyona endeksli senetlerde anaparadaki TÜFE kaynaklı değer artışı, dolaşımdaki bozuk para stoku ve merkezi yönetimin elindeki DİBS'lerden oluşmaktadır..

(**) Söz konusu kurumların elindeki DİBS'lerden oluşmaktadır

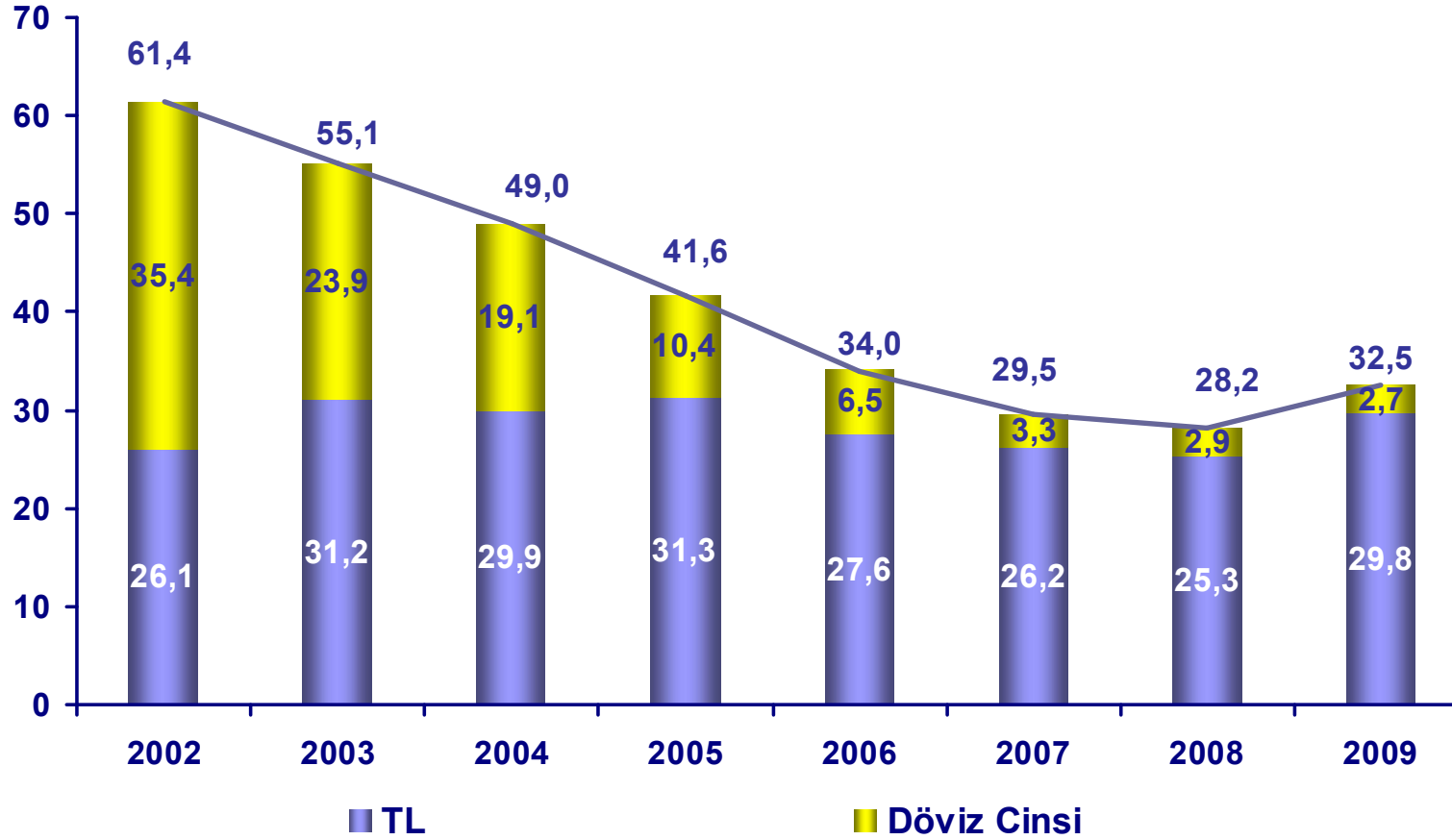
Toplam Kamu Net Borç Stoku

(milyar TL)	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Ç1	2010 Ç2	2010 Ç3
I. TOPLAM KAMU BRÜT BORÇ STOKU	256,9	297,3	332,6	351,3	365,8	355,5	408,2	465,6	475,6	479,6	481,5
•Merkezi Yönetim	242,7	282,8	316,5	331,5	345,0	333,5	380,3	441,5	454,0	458,9	460,8
•Diğer Kamu	14,2	14,5	16,1	19,8	20,8	22,0	27,9	24,1	21,6	20,7	20,6
II. Varlıklar ve Kamu Mevduatı	41,6	46,7	58,4	81,0	107,6	107,1	140,2	155,8	160,2	166,7	172,0
•Merkez Bankası Net Varlıkları	25,4	24,7	27,9	30,8	45,7	41,8	60,4	66,0	66,2	71,5	73,1
•Kamu Mevduatı	11,2	13,0	17,2	32,2	38,2	34,6	41,5	47,7	50,7	51,1	54,3
•İşsizlik Sigortası	5,0	8,9	13,3	18,0	23,7	30,7	38,4	42,1	43,4	44,1	44,5
III. Toplam Kamu Net Borç Stoku (I-II)	215,3	250,6	274,2	270,3	258,2	248,4	268,0	309,8	315,3	313,0	309,5

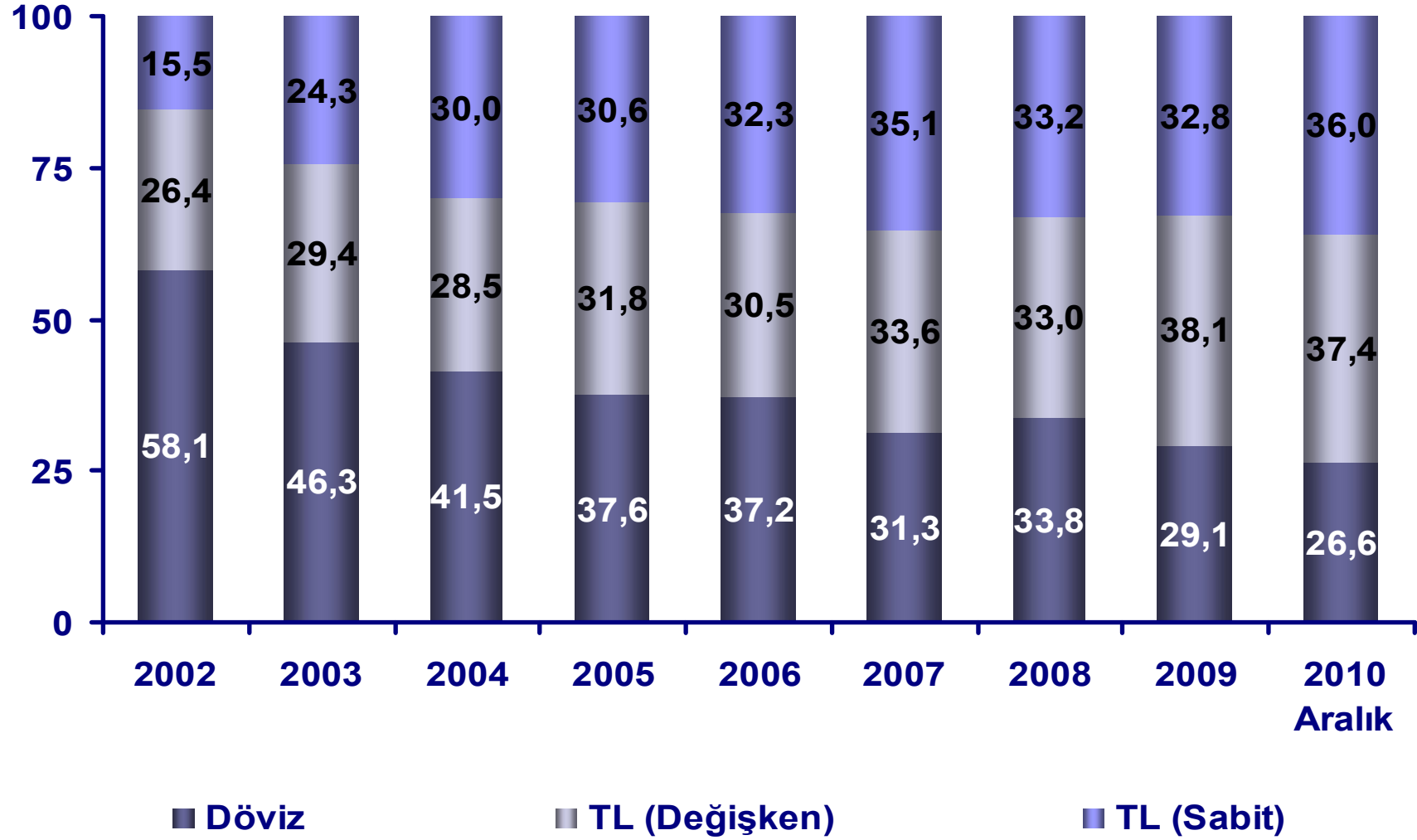
Kamu Net Borç Stoku (Milyar TL)

Toplam Kamu Kesimi Net Borç Stoku / GSYH (%)

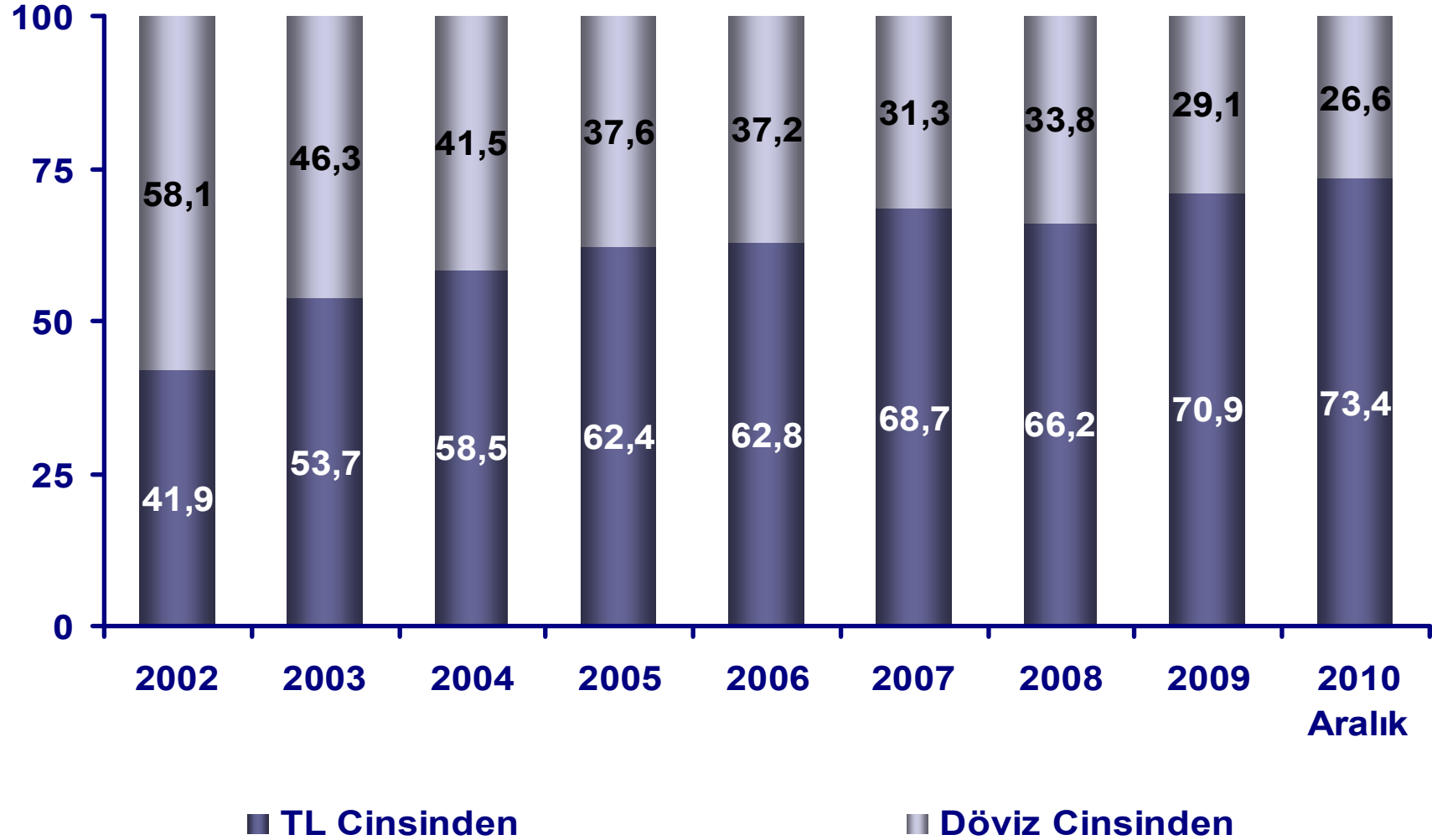

Merkezi Yönetim Brüt Borç Stokunun Dağılımı (%)

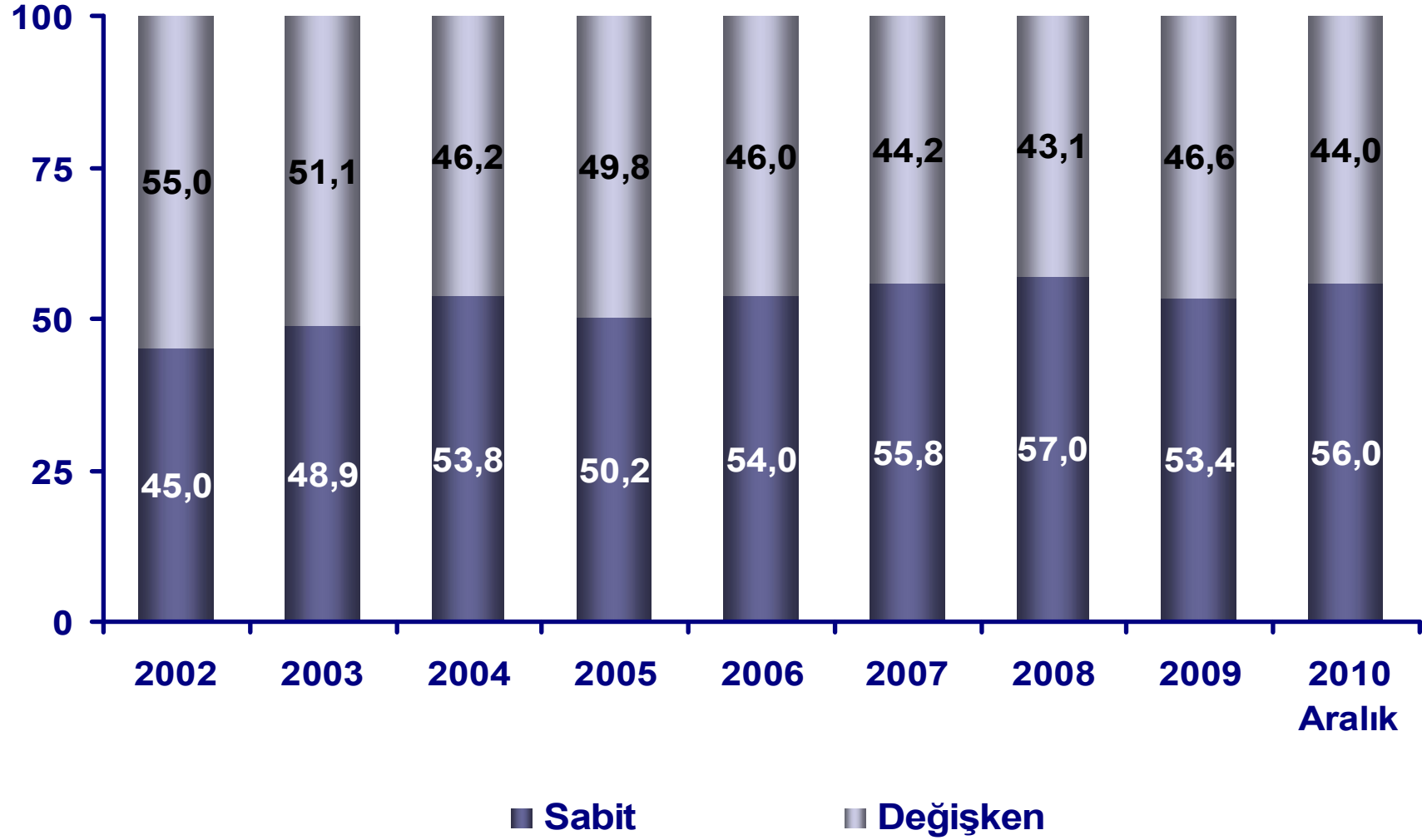

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

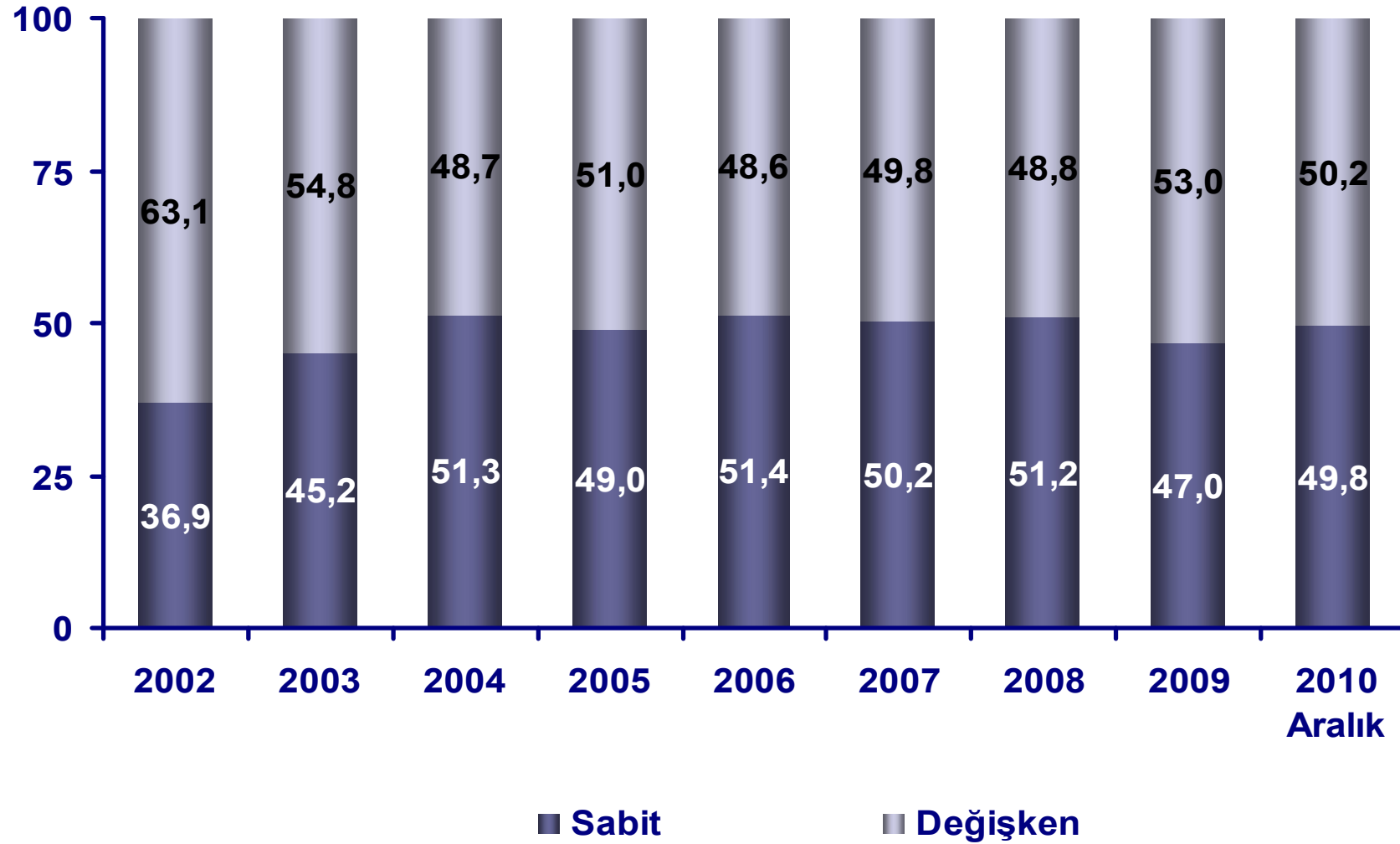
Merkezi Yönetim Brüt Borç Stokunun Döviz Dağılımı (%)

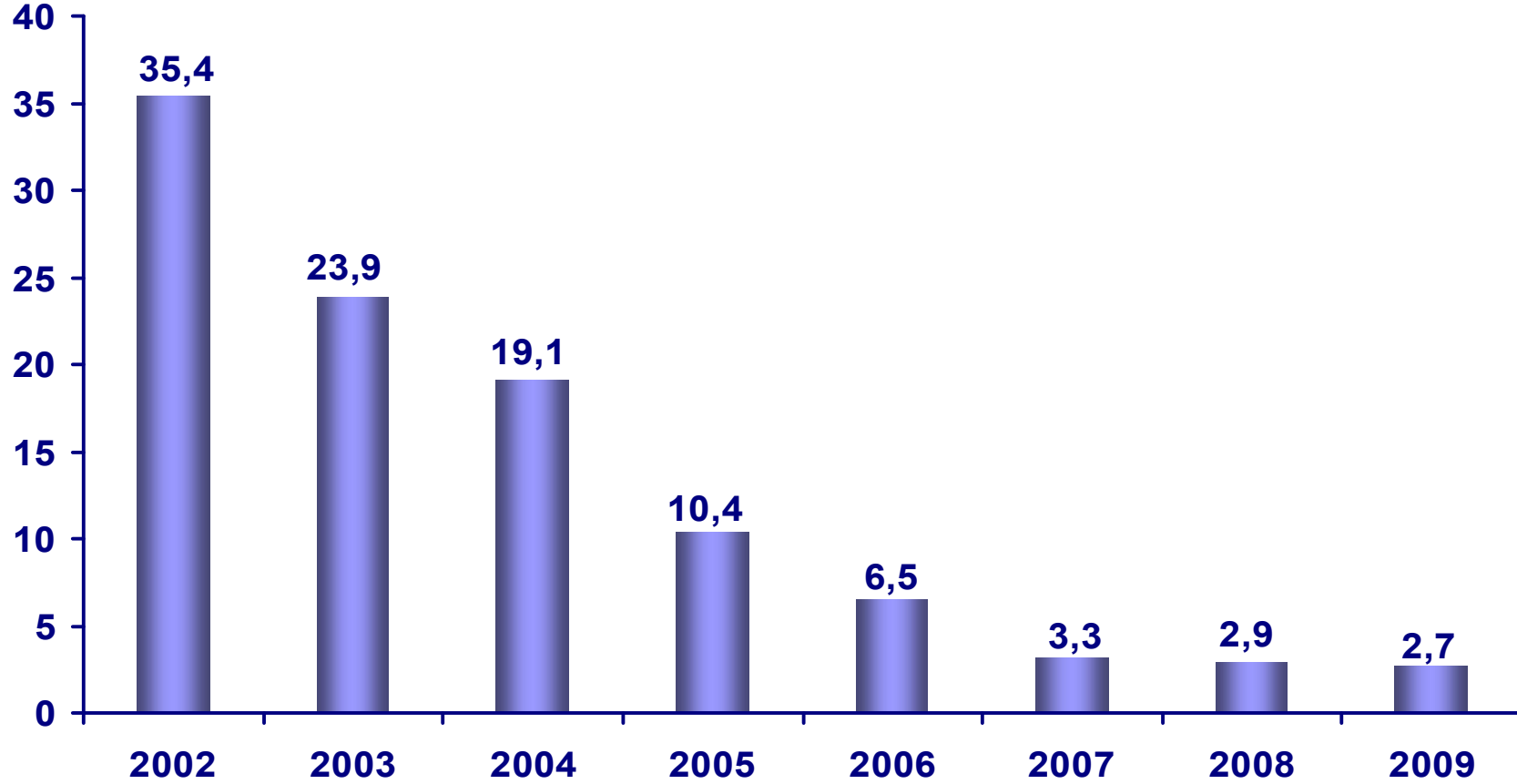
Merkezi Yönetim Brüt Borç Stokunun Faiz Dağılımı (%)

Merkezi Yönetim TL Cinsi Borç Stokunun Faiz Yapısı

Döviz Cinsi ve Döviz Endeksli Kamu Net Borç Stoku / GSYH (%)

Genel Yönetim Brüt Borç Stokunun GSYH'ya Oranındaki Değişimi*

	2001	2009
TL'nin %5 Değer Kaybı/Kazancı	+ / - 2,2 Puan	+ / - 0,7 Puan
TL Cinsi Borcun Reel Faizinin 5 Puan Artması/Azalması	+ / - 1,6 Puan	+ / - 1,6 Puan
GSYH Büyümesinin 2 Puan Azalması/Artması	+ / - 1,5 Puan	+ / - 0,9 Puan
Faiz Dışı Fazla/GSYH Oranının 1 Puan Artması/Azalması	+ / - 1,0 Puan	+ / - 1,0 Puan

(*) 2001 ve 2009 yıl sonu gerçekleşme rakamları kullanılarak senaryoların baz senaryoya göre ESA tanımlı Genel Yönetim Brüt Borç Stoku / GSYH oranında yol açabileceği etkiyi göstermektedir.

Türkiye Brüt Dış Borç Stoku (Milyar Dolar)

(Milyar \$)	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Q1	2010 Q2	2010 Q3
TOPLAM DIŞ BORÇ STOKU	169,9	207,8	249,5	277,9	268,6	267,1	266,2	282,3
KISA VADE	38,3	42,6	43,1	50,4	49,4	54,4	62,0	68,1
UZUN VADE	131,6	165,2	206,3	227,4	219,2	212,7	204,2	214,1
KAMU SEKTÖRÜ	70,4	71,6	73,5	78,3	83,5	85,0	84,8	91,3
Kısa Vade	2,1	1,8	2,2	3,2	3,6	4,7	5,7	7,0
Uzun Vade	68,3	69,8	71,4	75,0	79,9	80,3	79,1	84,2
TCMB	15,4	15,7	15,8	14,1	13,3	12,5	11,4	12,3
Kısa Vade	2,8	2,6	2,3	1,9	1,8	1,7	1,5	1,6
Uzun Vade	12,7	13,1	13,5	12,2	11,5	10,9	9,9	10,7
ÖZEL SEKTÖR	84,0	120,5	160,1	185,5	171,9	169,5	170,0	178,7
Kısa Vade	33,4	38,3	38,7	45,3	44,0	48,0	54,9	59,5
Uzun Vade	50,6	82,2	121,4	140,2	127,9	121,6	115,2	119,2

Türkiye Net Dış Borç Stoku (Milyar Dolar)

Milyar USD	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Q1	2010 Q2	2010 Q3
I- Dış Borç Stoku, Bankacılık Sektörü Hariç (A-a-b)	123,5	148,0	183,8	208,4	200,7	195,7	189,0	196,7
A. Toplam Dış Borç Stoku	169,9	207,8	249,5	277,9	268,6	267,1	266,2	282,3
a. TCMB (-)	15,4	15,7	15,8	14,1	13,3	12,5	11,4	12,3
b. Bankalar (-)	31,0	44,1	49,9	55,4	54,6	58,8	65,9	73,3
II-Bankacılık/Parasal Sektör Net Dış Varlıkları (**)	24,5	39,4	50,0	57,2	54,7	45,9	37,0	37,0
A.Parasal Yetkili ve Mevduat Bankaları (*)	25,9	41,1	53,1	60,9	57,6	49,2	41,5	41,4
B.Katılım Bankaları ve Yatırım Kalkınma Bankaları	-1,4	-1,7	-3,1	-3,7	-2,9	-3,3	-4,5	-4,3
III- NET DIŞ BORÇ STOKU (I-II)	99,0	108,6	133,7	151,2	146,0	149,8	152,0	159,6
Net Dış Borç Stoku / GSYİH (%)	%20,6	%20,6	%20,6	%20,4	%23,7			

Bilgi için:

GSYİH (USD) 481,5 526,4 648,8 742,1 616,8

Dönem Sonu ABD Doları Alış Kuru 1,3418 1,4056 1,1647 1,5123 1,5057

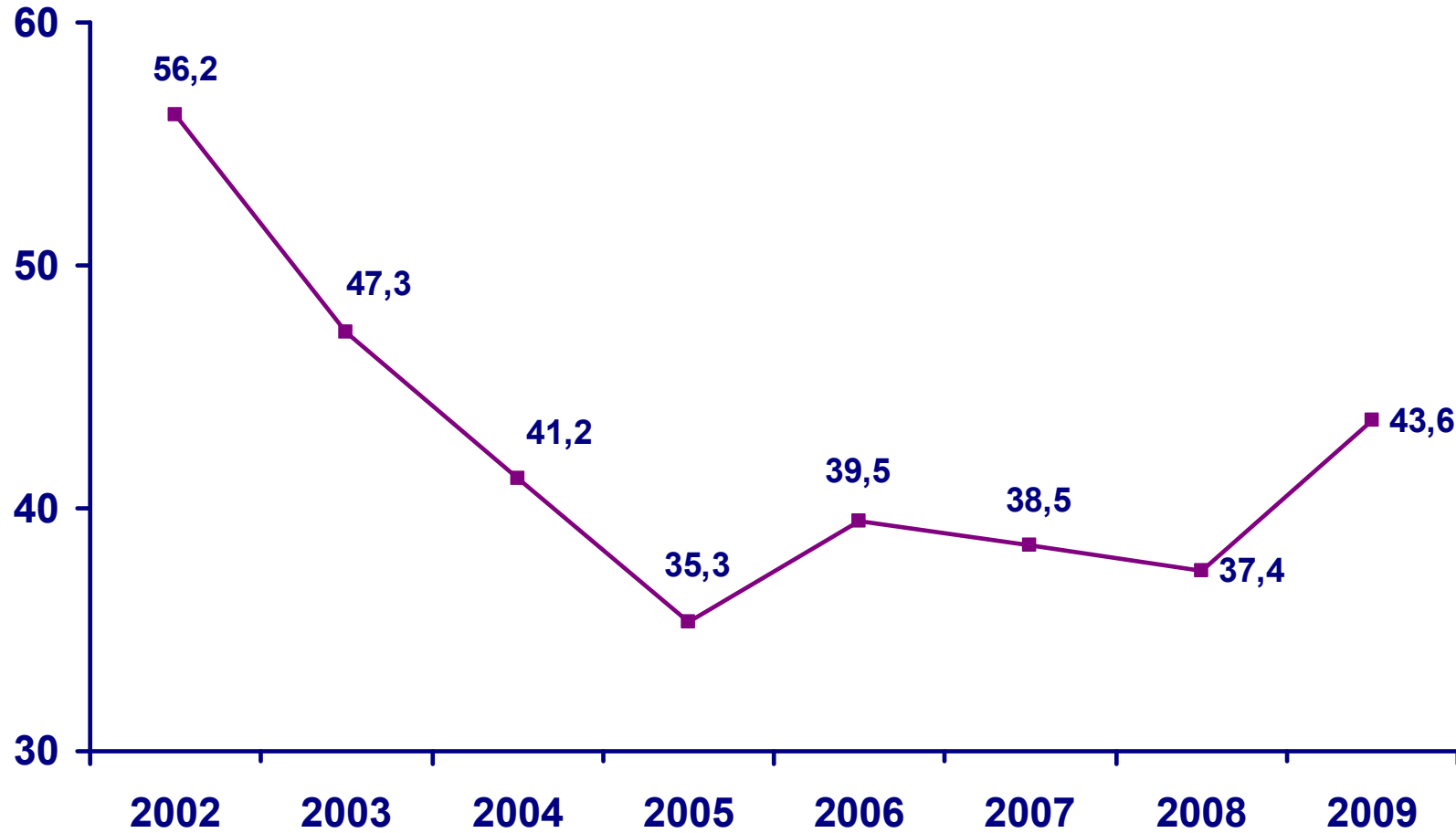
(*) Hazinesinin IMF'ye olan yükümlülükleri, TCMB'ce yayınlanan Parasal Durum tablosunun Dış Yükümlülükler bölümünde ve Dış Borç Stoku'nda yer almaktadır. Mükerrerliği önlemek amacıyla Hazine'nin IMF'ye olan yükümlülükleri bu kalemden çıkarılmıştır

(**) 2005 yılından önceki veriler TCMB tarafından yayımdan kaldırılan "bankalar durumu" verileridir. 2005 yılı ve sonrası için ise TCMB tarafından yayımlanan "parasal durum" verileri kullanılmıştır.

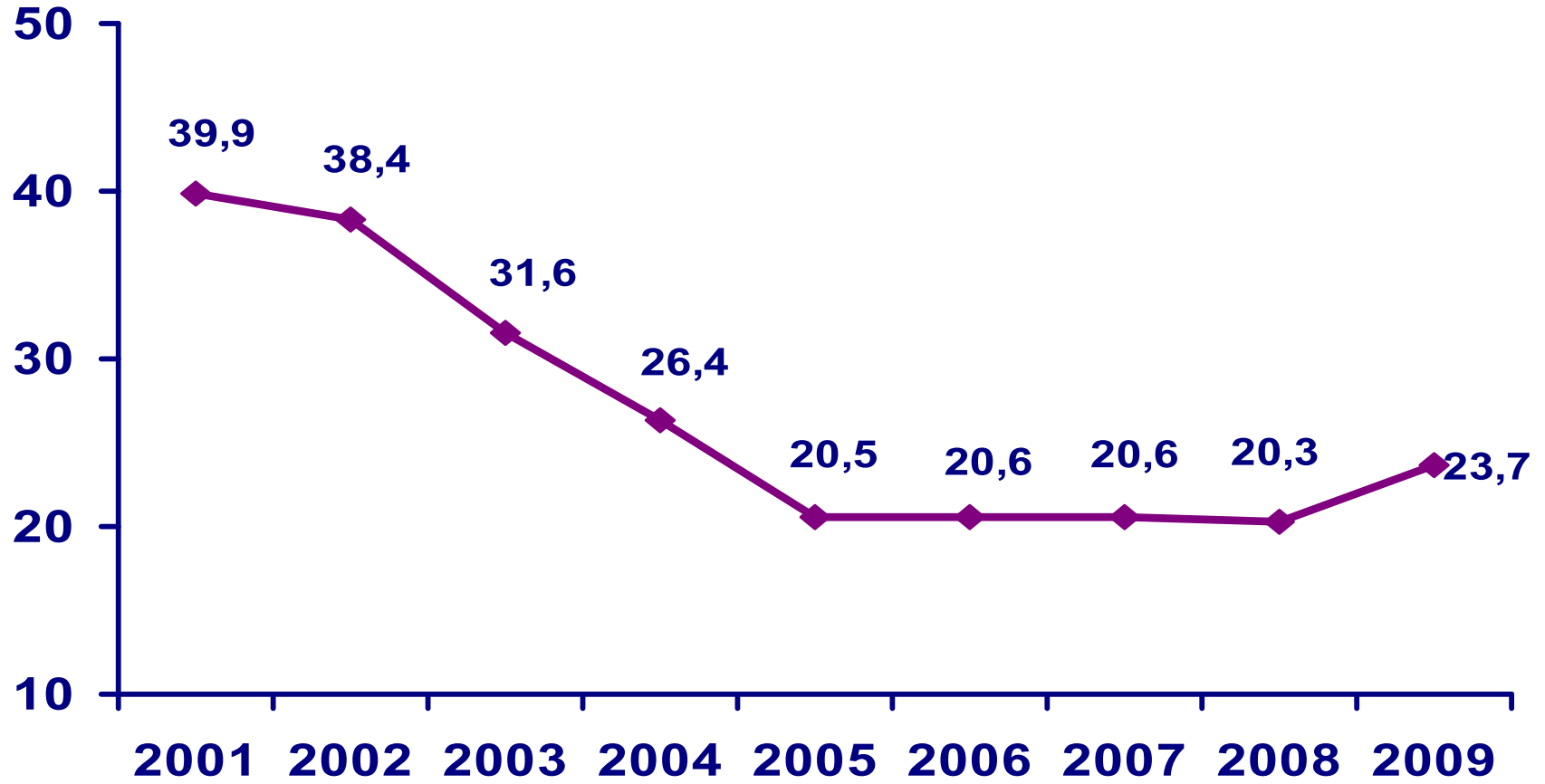
Dış Borç Stokuna İlişkin Oranlar (%)

%	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Q1	2010 Q2	2010 Q3
DIŞ BORÇ STOKU GSYİH'YA ORANI	35,3	39,5	38,5	37,5	43,6			
ÖZEL SEKTÖR DIŞ BORCU/ GSYH	17,5	22,9	24,7	25,0	27,9			
TOPLAM DIŞ BORÇ STOKU / İHRACAT (FOB)	231,2	242,9	232,5	210,5	263,0	257,6	243,9	254,8
ÖZEL SEKTÖR/İHRACAT (FOB)	114,4	140,9	149,3	140,5	168,3	163,5	155,8	161,3
TCMB REZERVLER (BRUT)/ TOP.DIŞ BORÇ	29,7	29,3	29,4	25,6	26,3	26,0	26,7	27,5
TCMB REZERVLER (BRUT)/ KISA VADELİ BORÇLAR	132,0	142,9	170,0	140,8	143,1	127,8	114,5	114,0

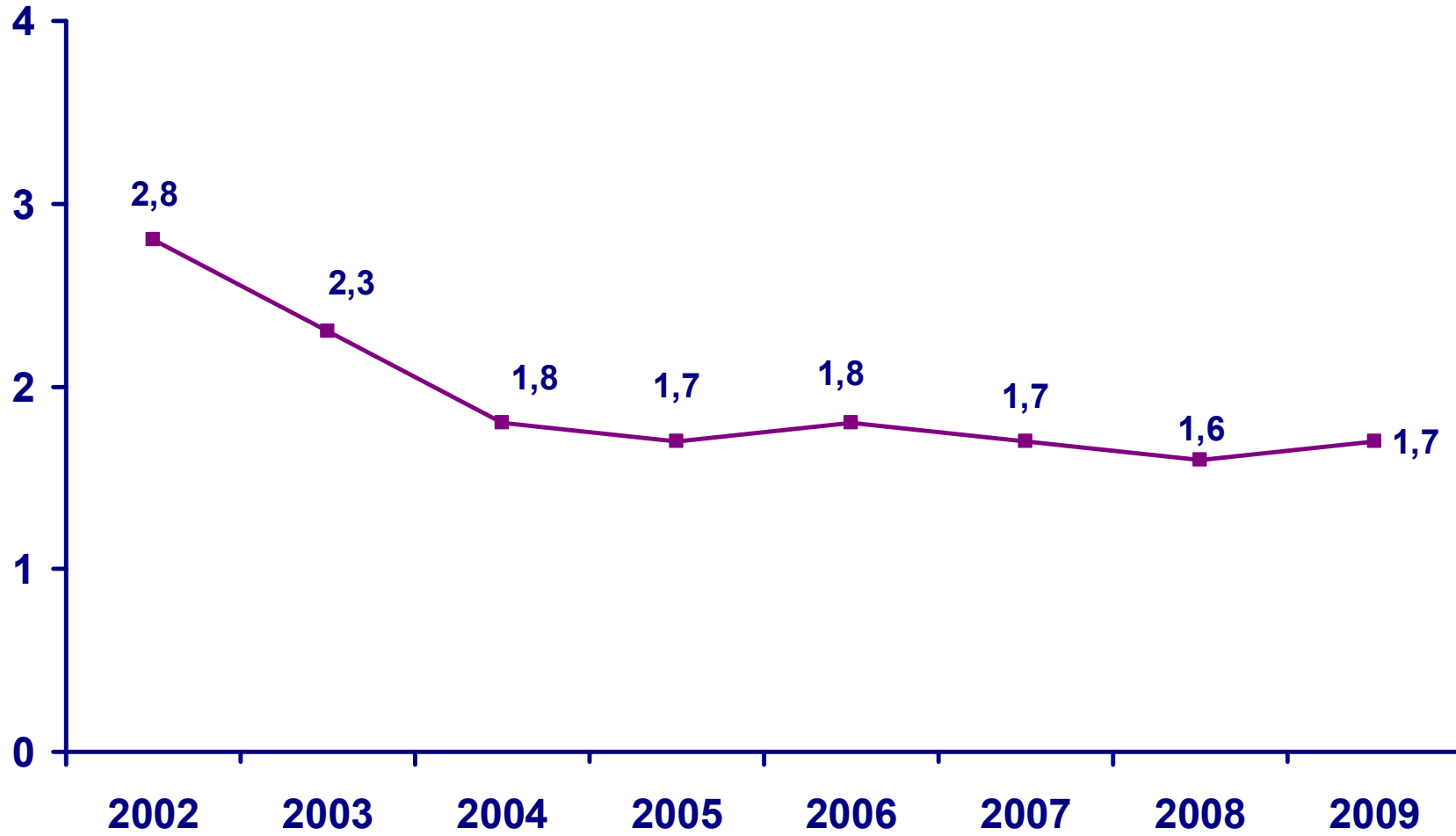
Brüt Dış Borç Stoku / GSYH (%)

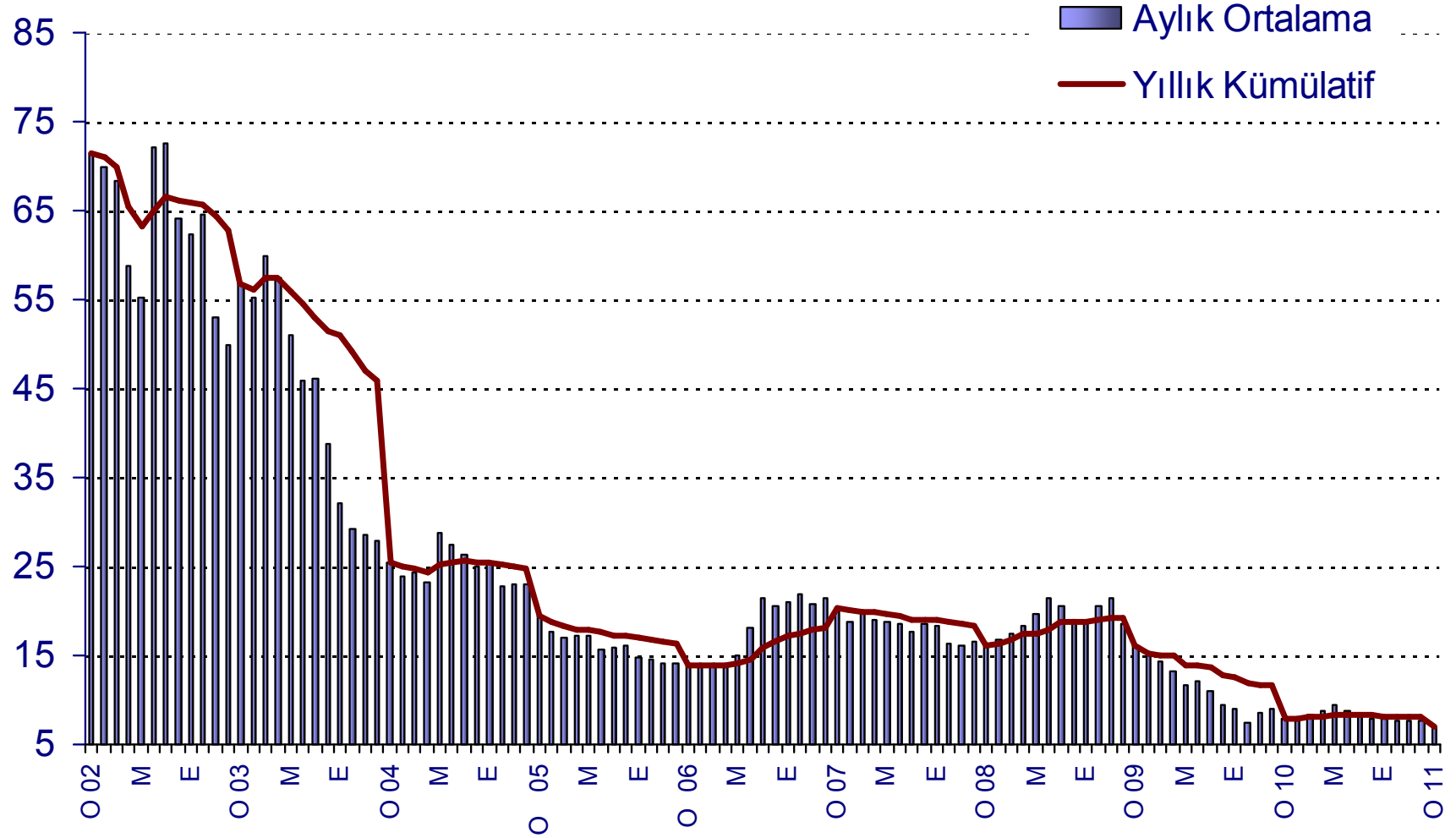
Türkiye'nin Net Dış Borç Stoku / GSYH (%)

Ödenen Dış Borç Faizleri / GSYH (%)

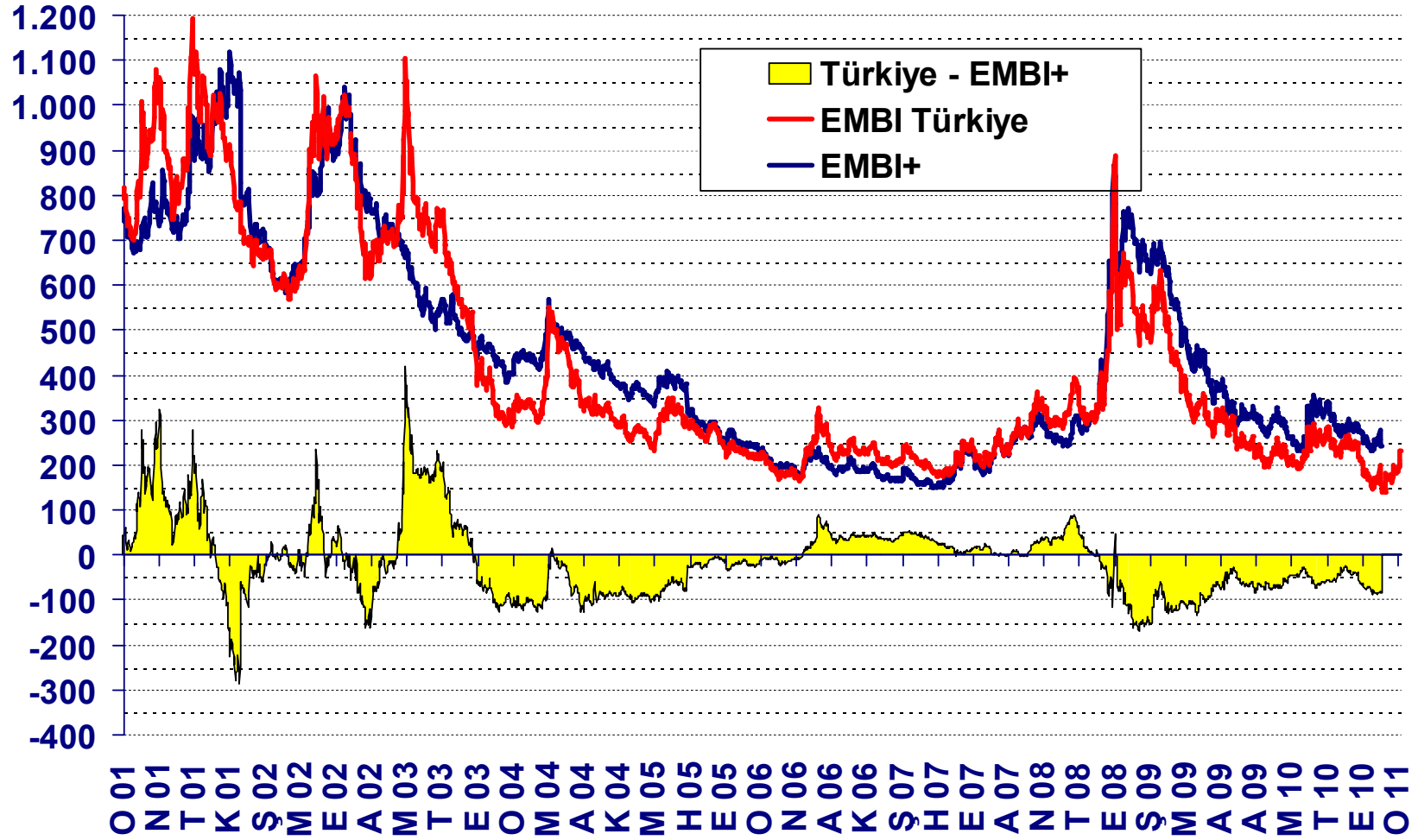
TL Cinsinden İskontolu Senetlerin Borçlanma Faizleri (yıllık bileşik, %)

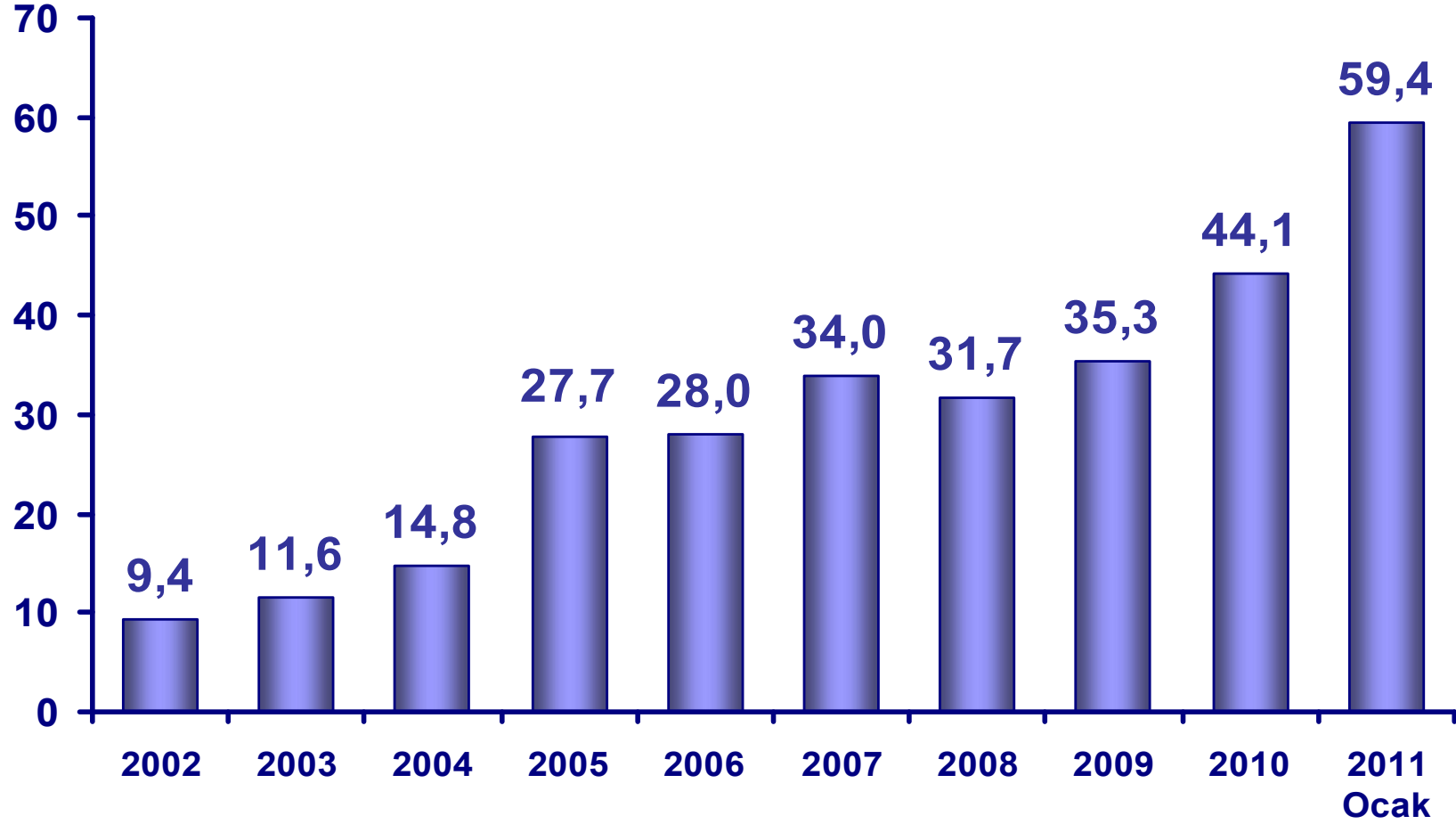
*31.01.2011 itibarıyla

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Türk Tahvillerinin Uluslararası Piyasalardaki Getiri Farkı (Baz Puan)

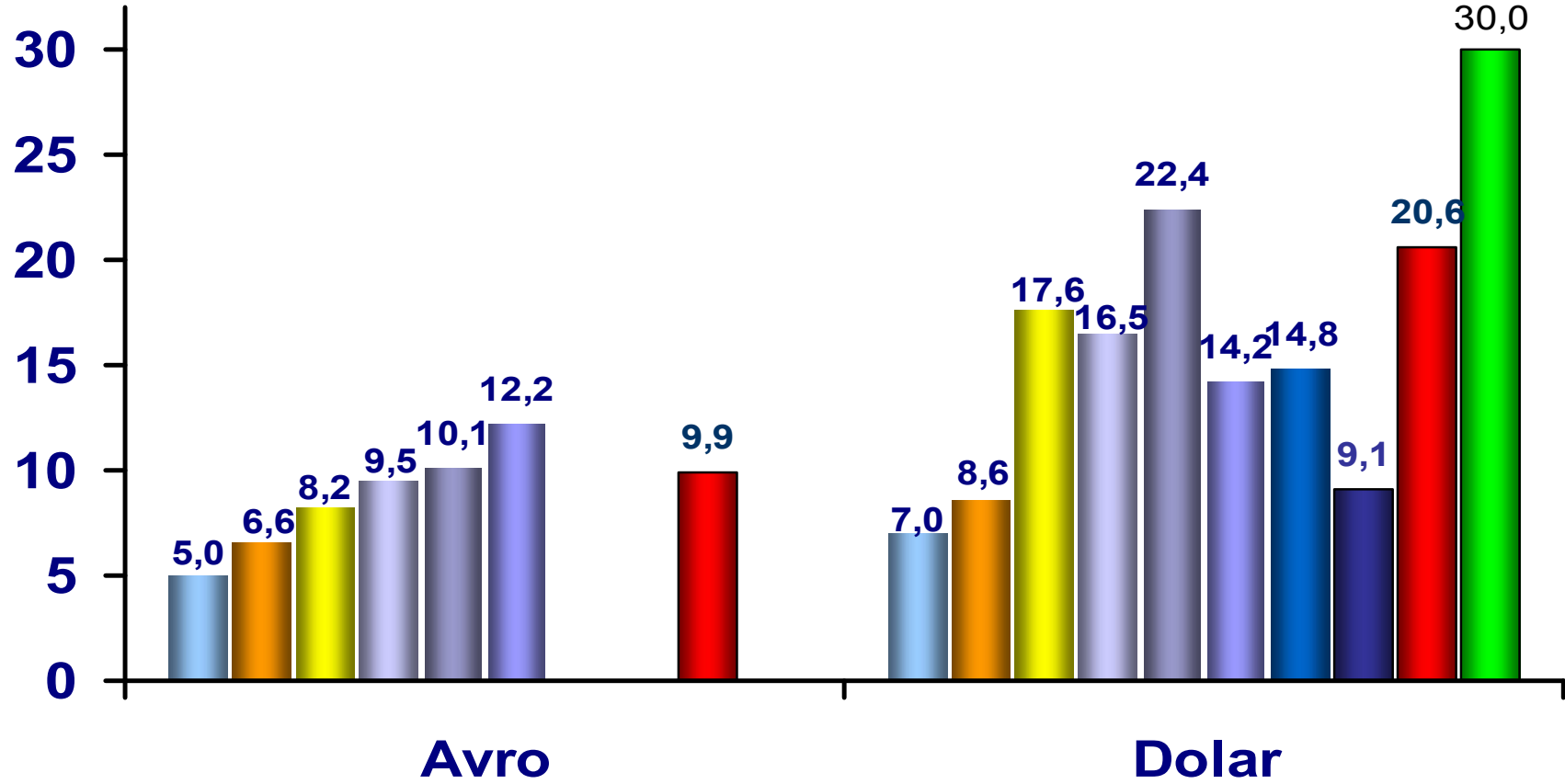
Nakit İç Borçlanmanın Ortalama Vadesi (ay)

*31.01.2011 itibarıyla

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

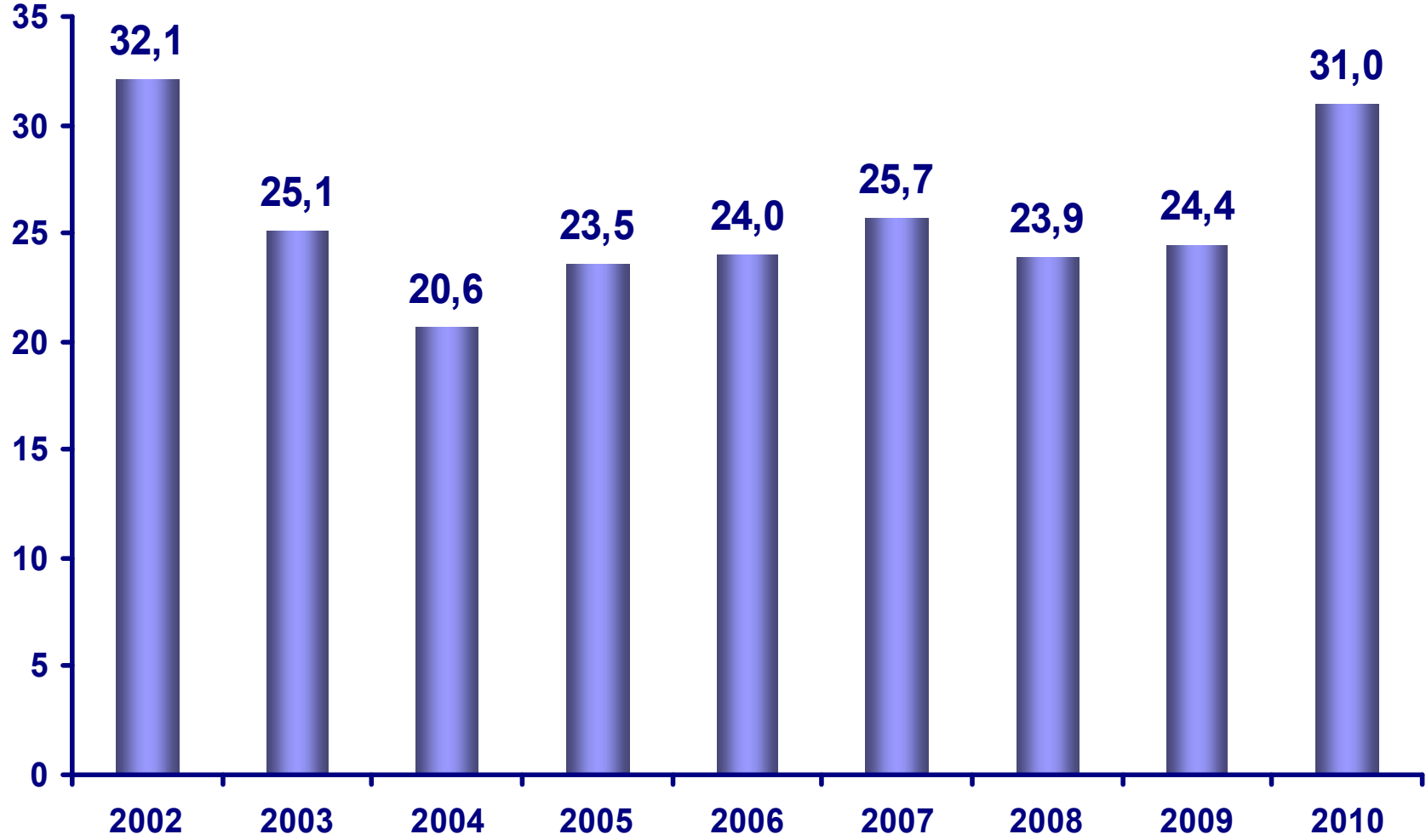
Eurobond İhracının Ortalama Vadesi (yıl)

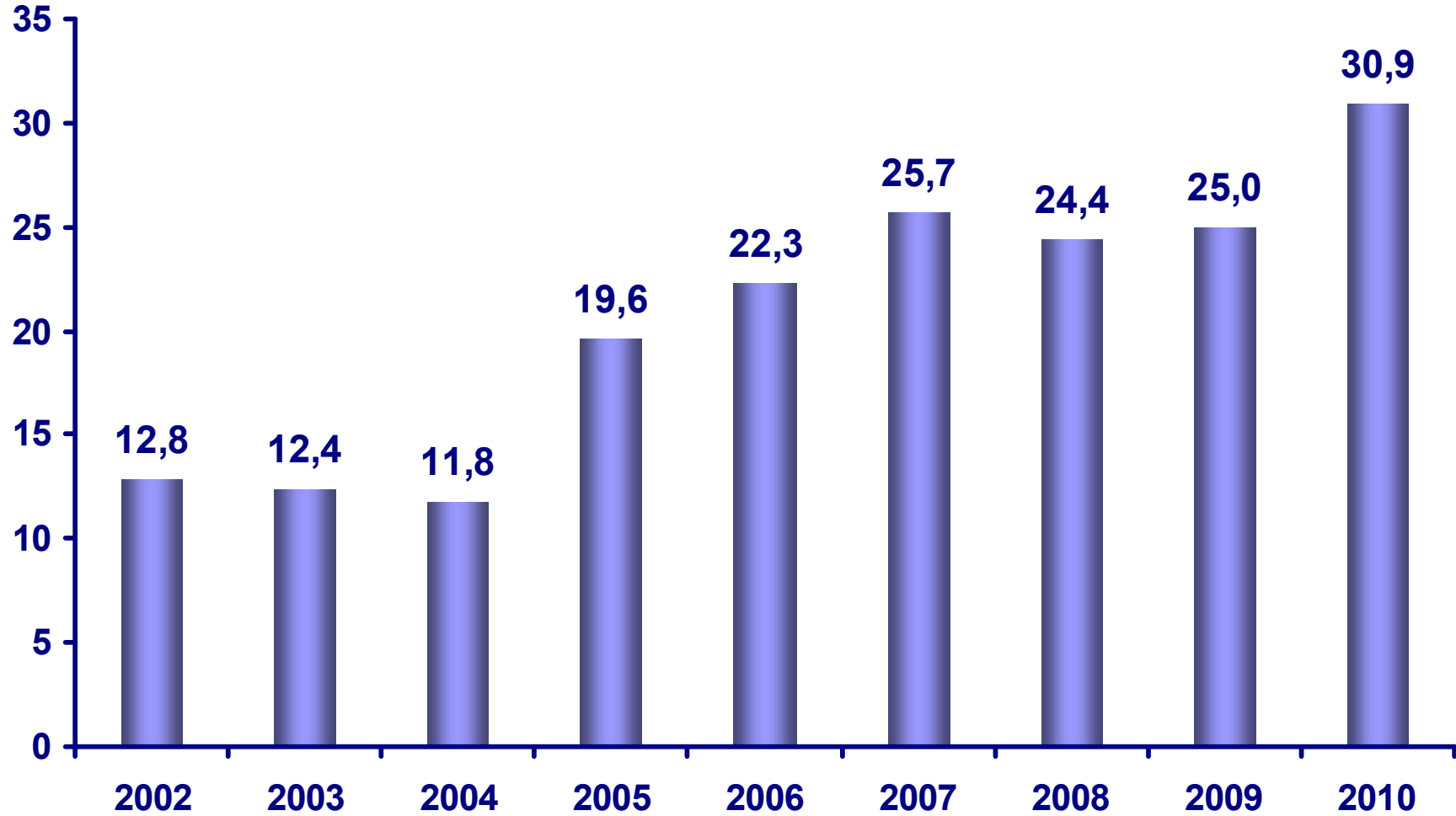
■ 2002 ■ 2003 ■ 2004 ■ 2005 ■ 2006 ■ 2007 ■ 2008 ■ 2009 ■ 2010 ■ 2011

* 5 Ocak itibarıyla
Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

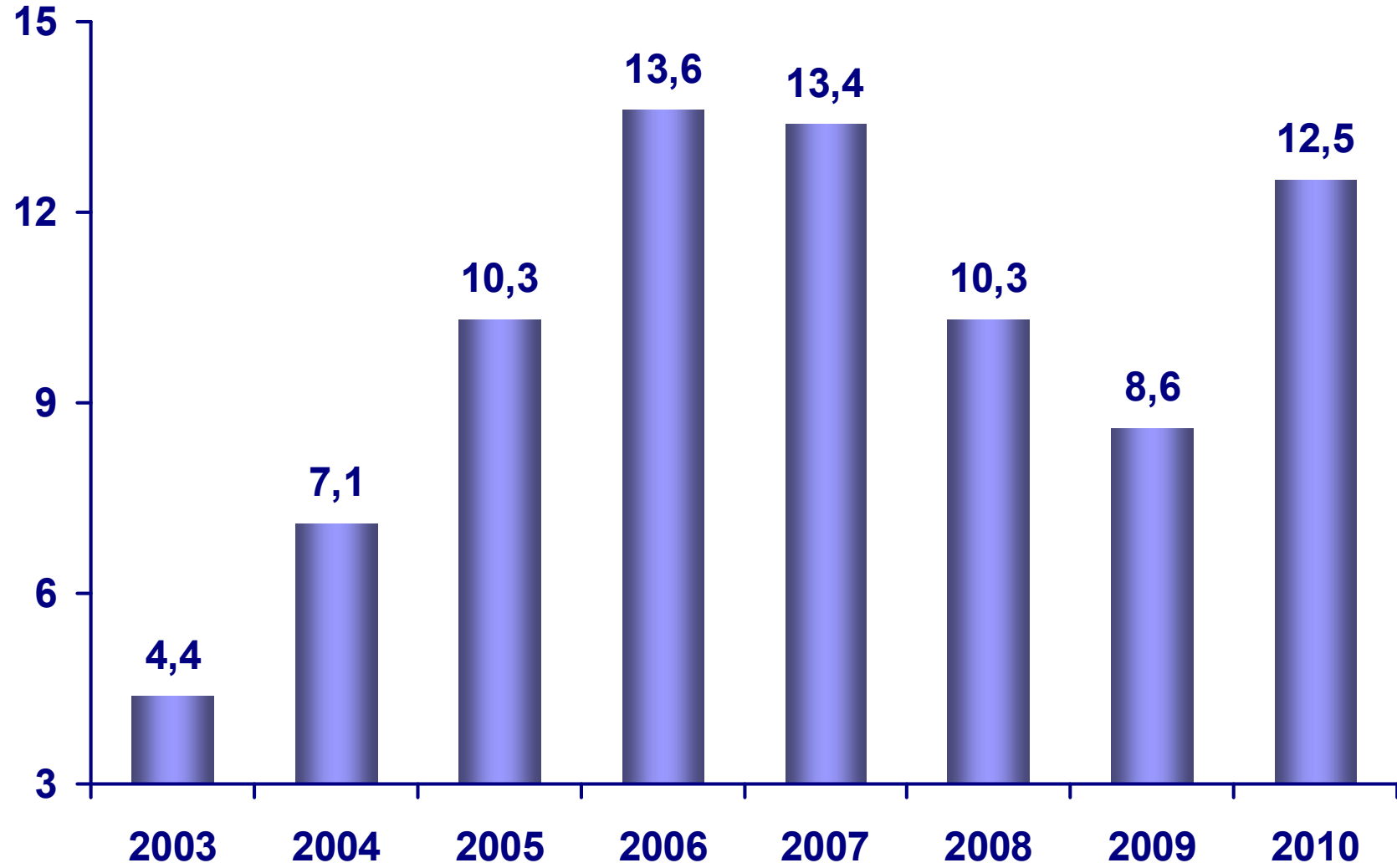
Toplam İ Borç Stokunun Vadeye Kalan Süresi (Ay)

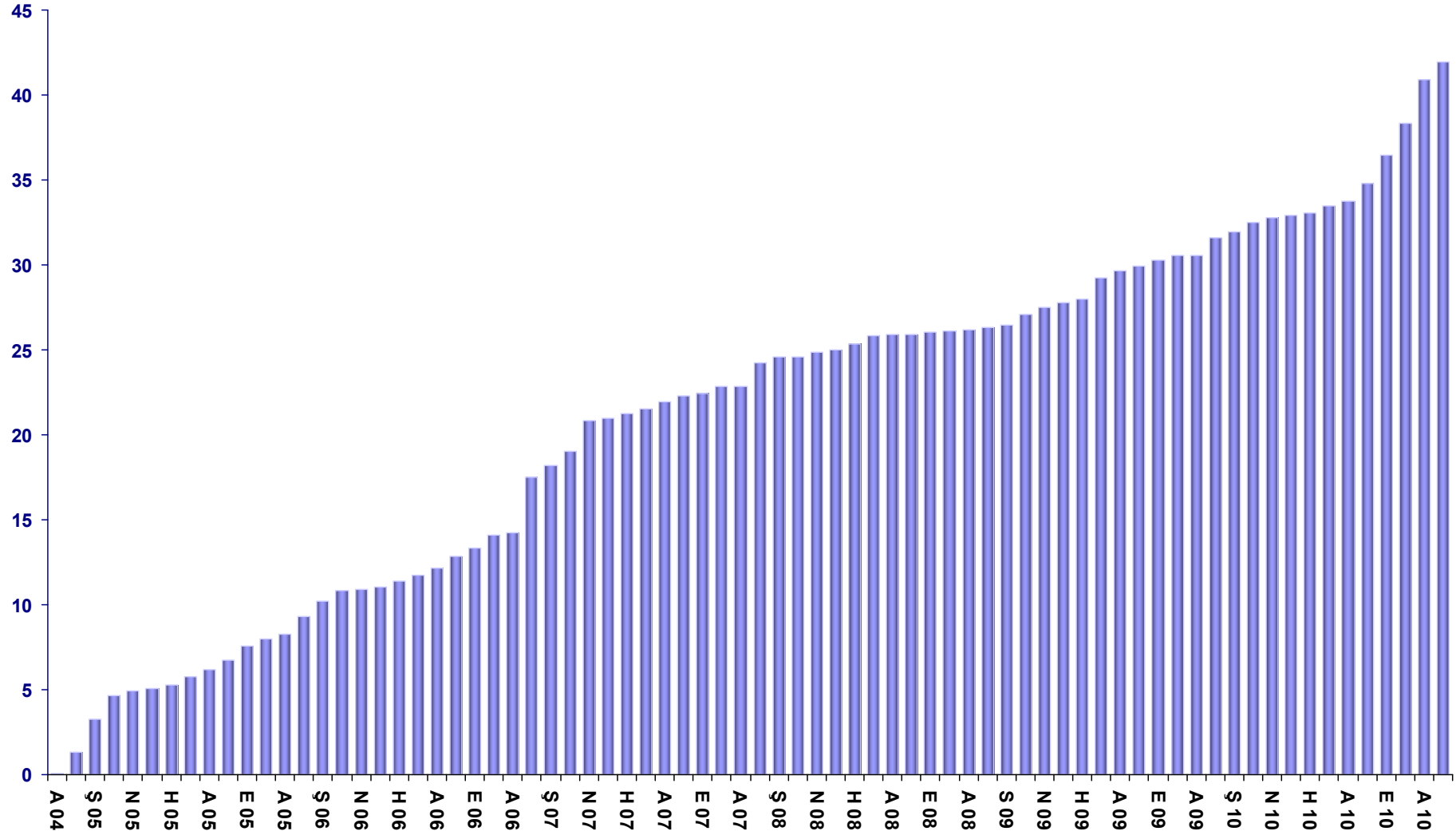
Nakit İç Borç Stokunun Vadeye Kalan Süresi (Ay)

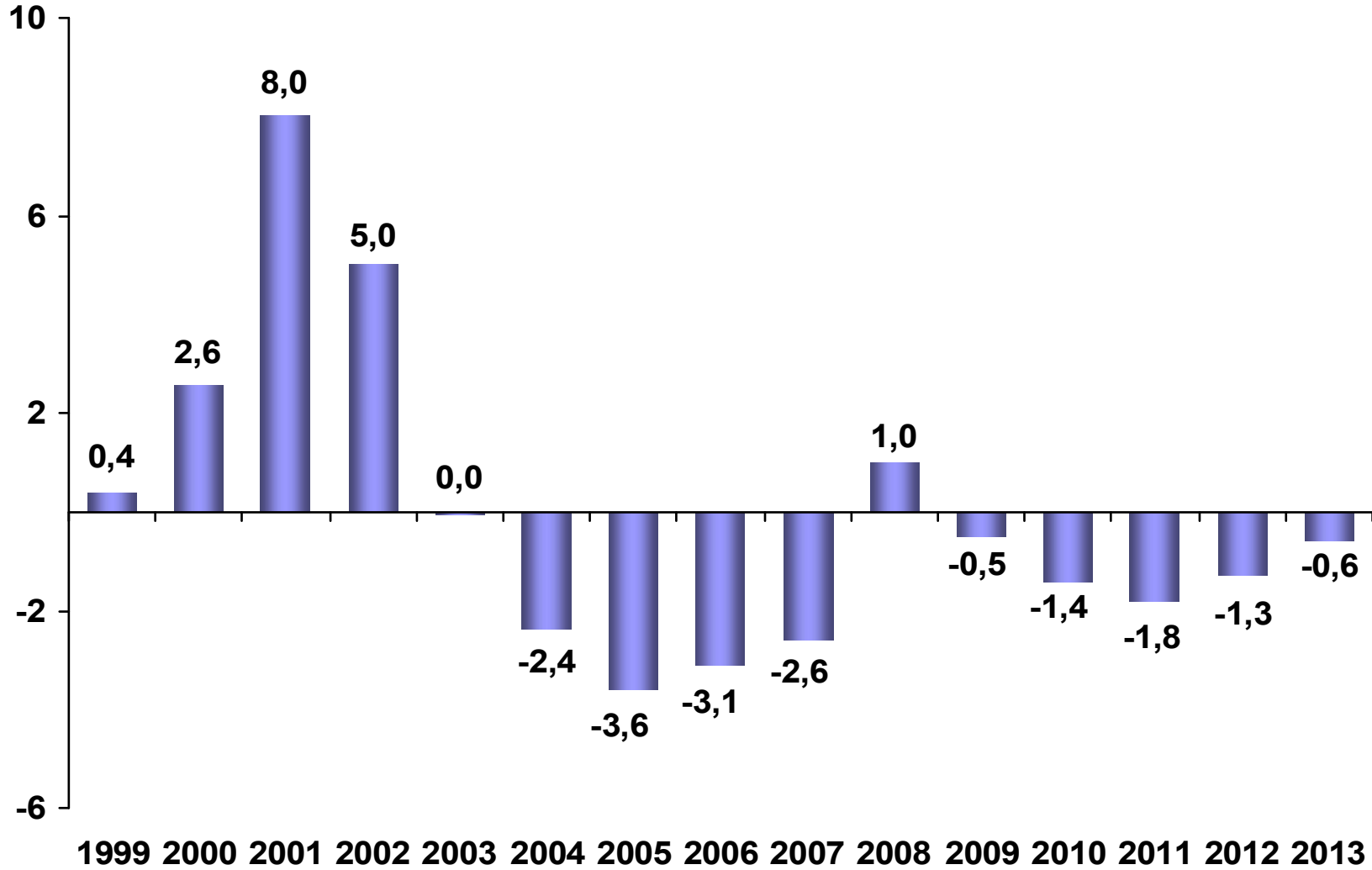
Yurtdışı Yerleşiklerin İç Borç Stokundaki Payı (%)

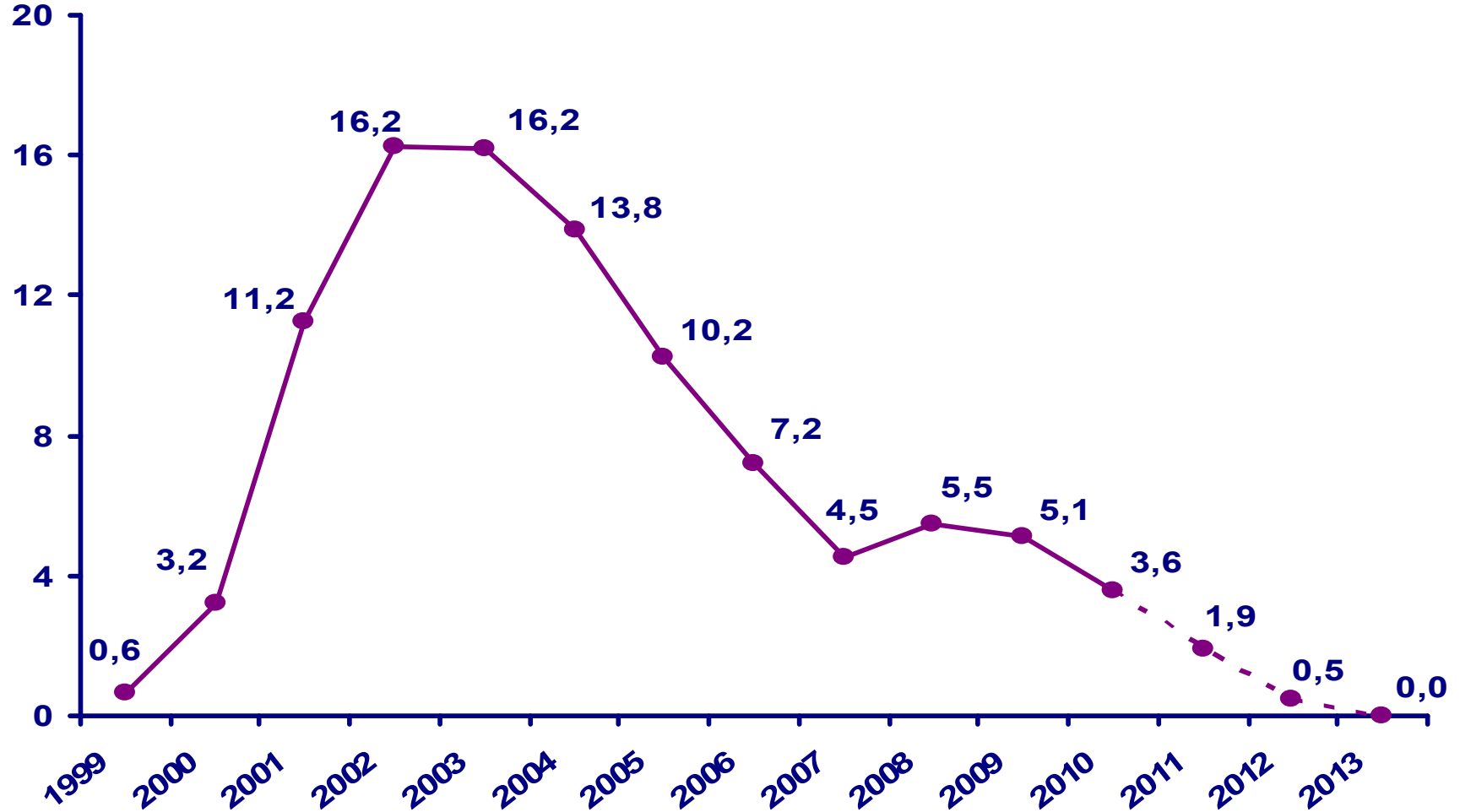
Yabancı Kuruluşların TL Cinsi Eurobond İhraçları (Milyar TL)

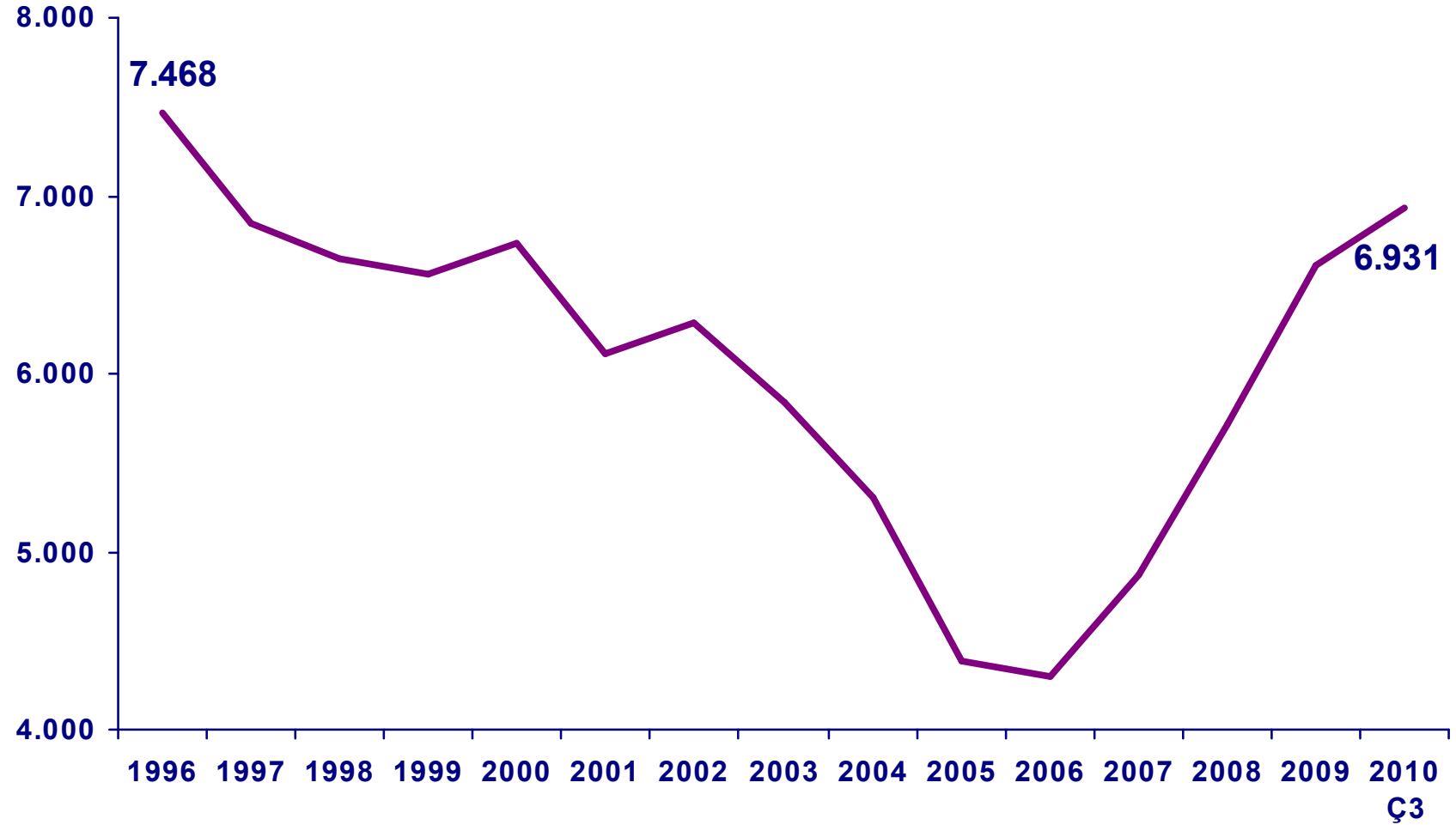
Uluslararası Para Fonu'ndan Net Kredi (Anapara) Kullanımı (Milyar SDR)

Uluslararası Para Fonu'na Olan Borç Stoku (Milyar SDR)

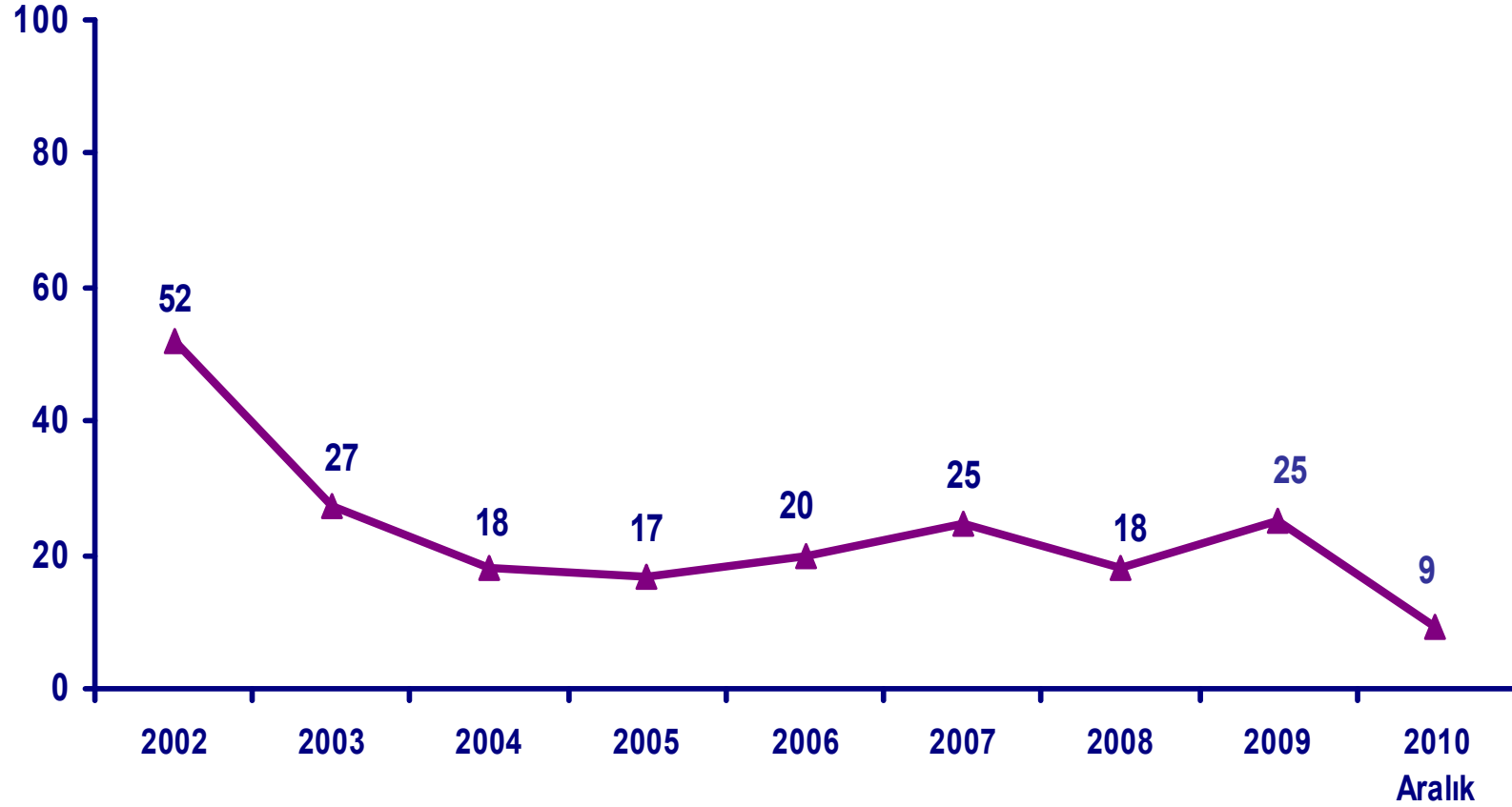

Hazine Garantili Dış Borç Stoku (Milyon Dolar)

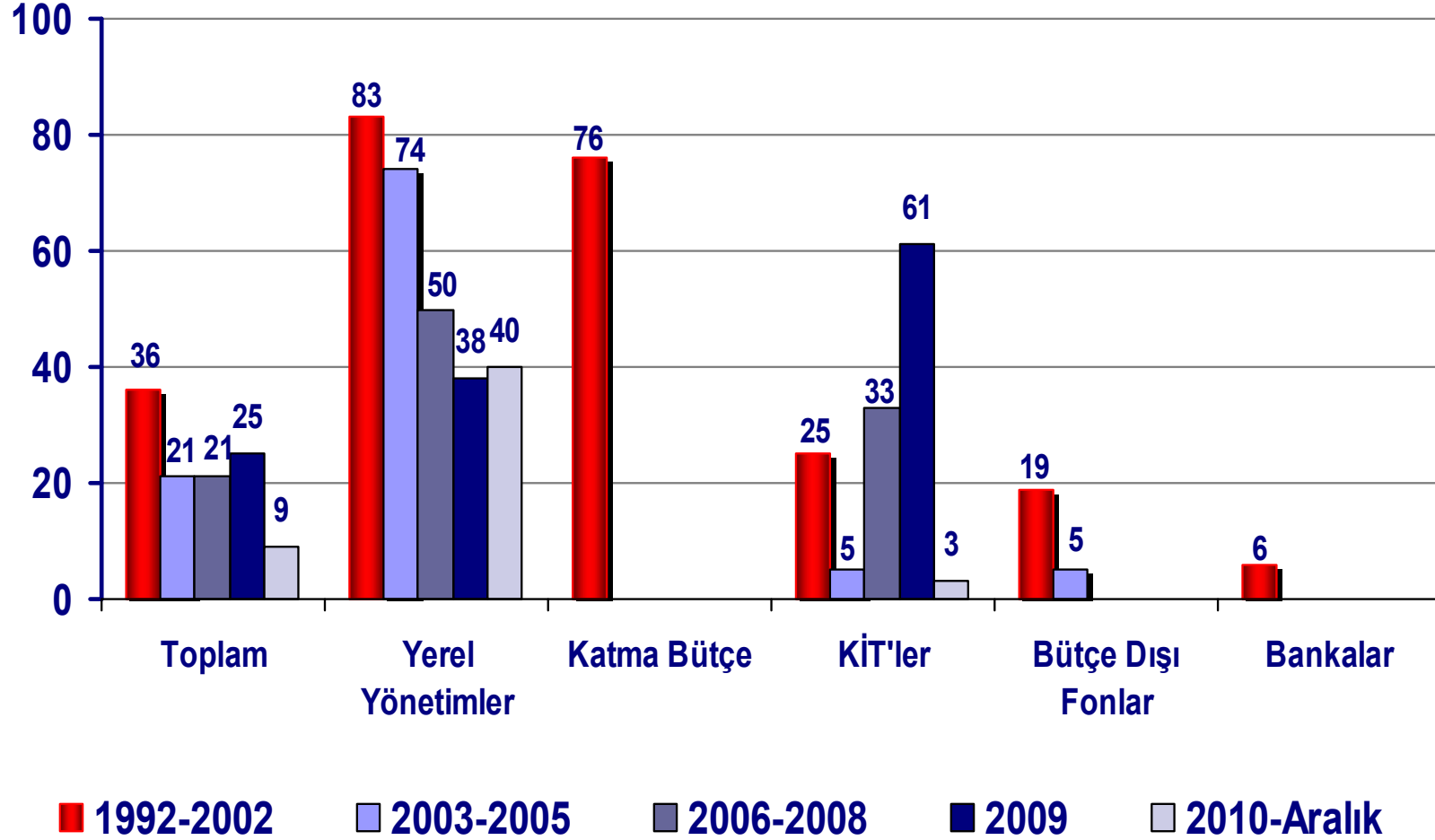

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

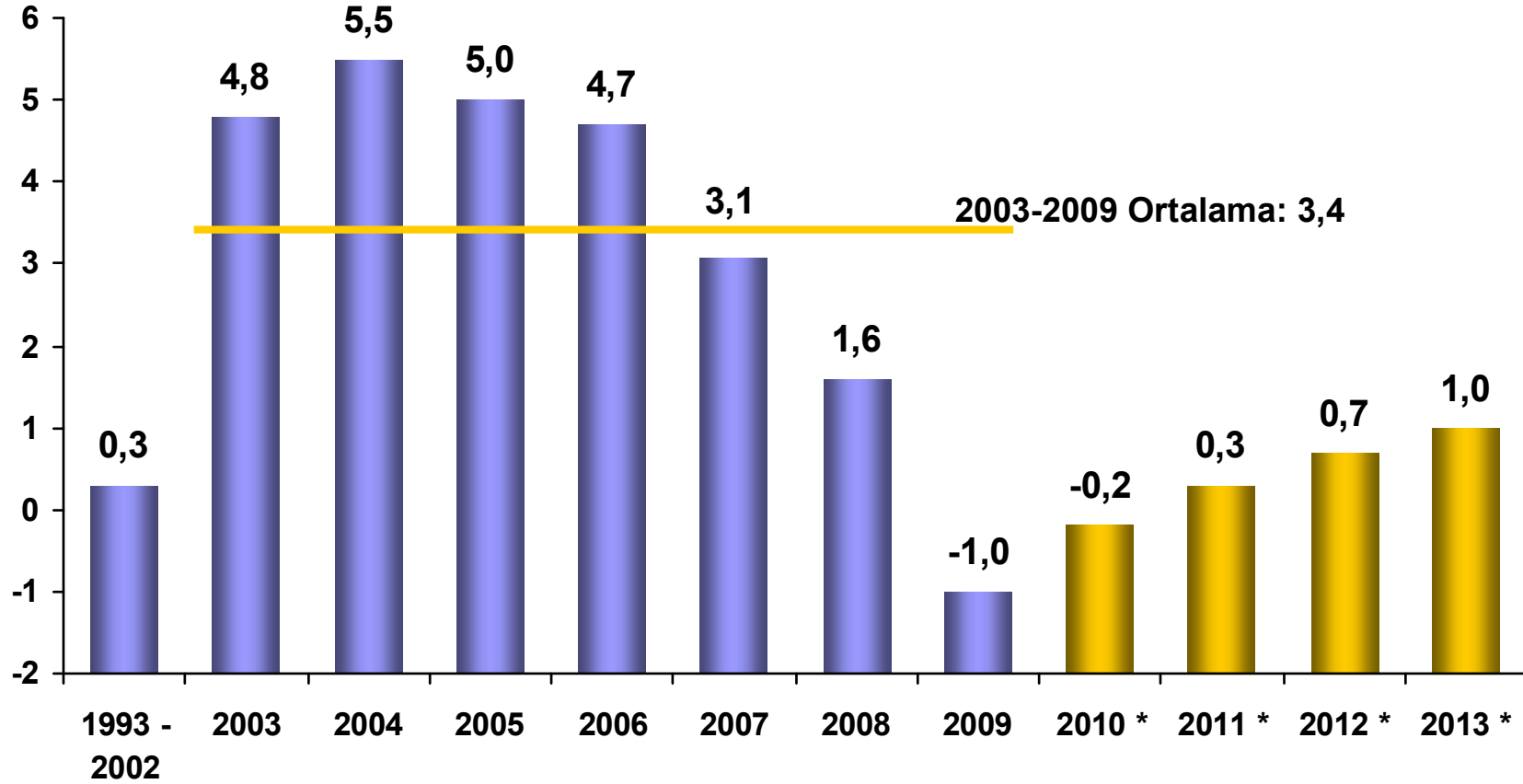
Hazine Garantili Borçlardan Üstlenim Oranları (%)

Kuruluşlara Göre Garantili Borçlardan Üstlenim Oranları (%)

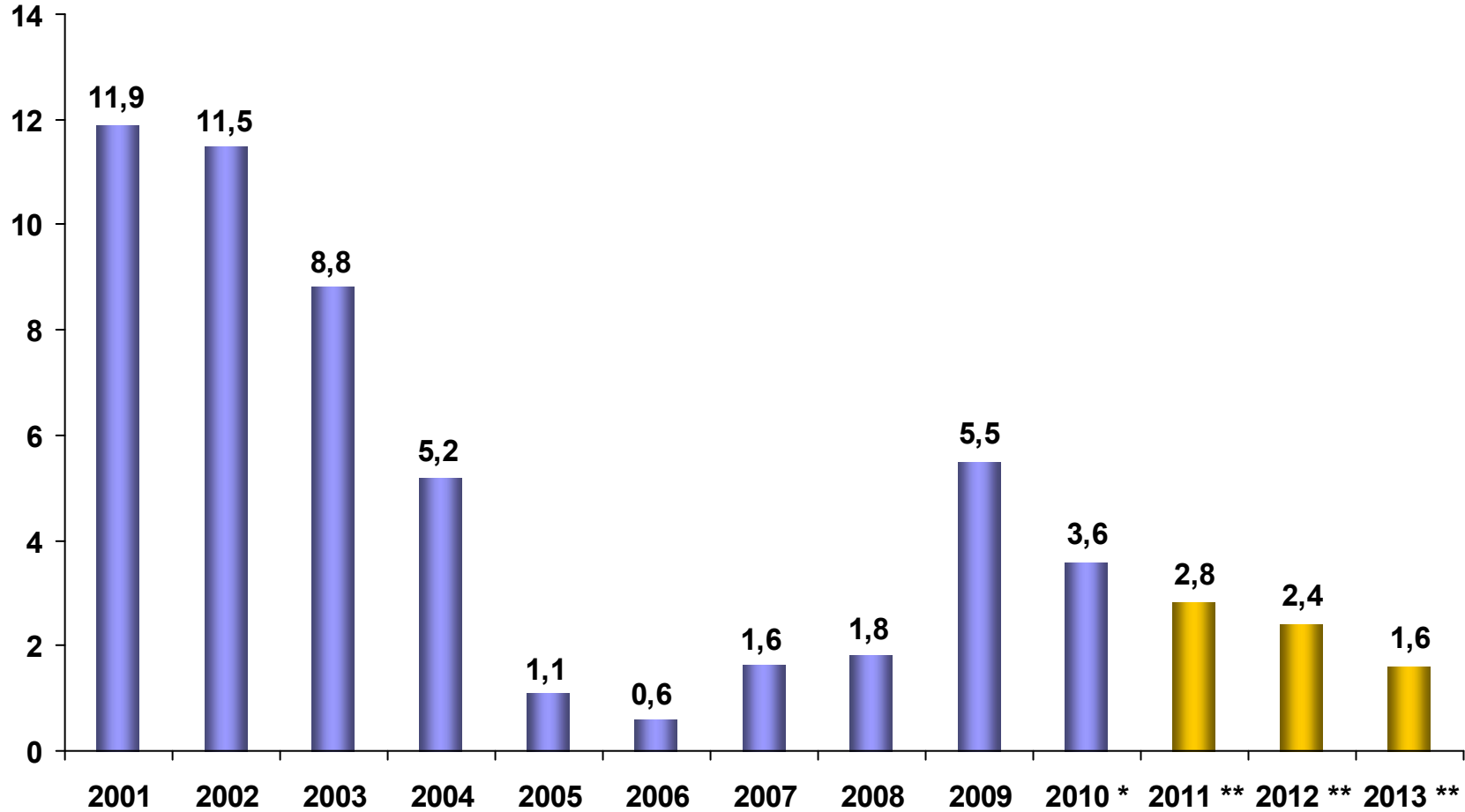
Kamu Sektörü Faiz Dışı Fazlası / GSYH (%) (Program Tanımlı)

(*) 2010-2013: Orta Vadeli Program hedeflerini göstermektedir.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%)

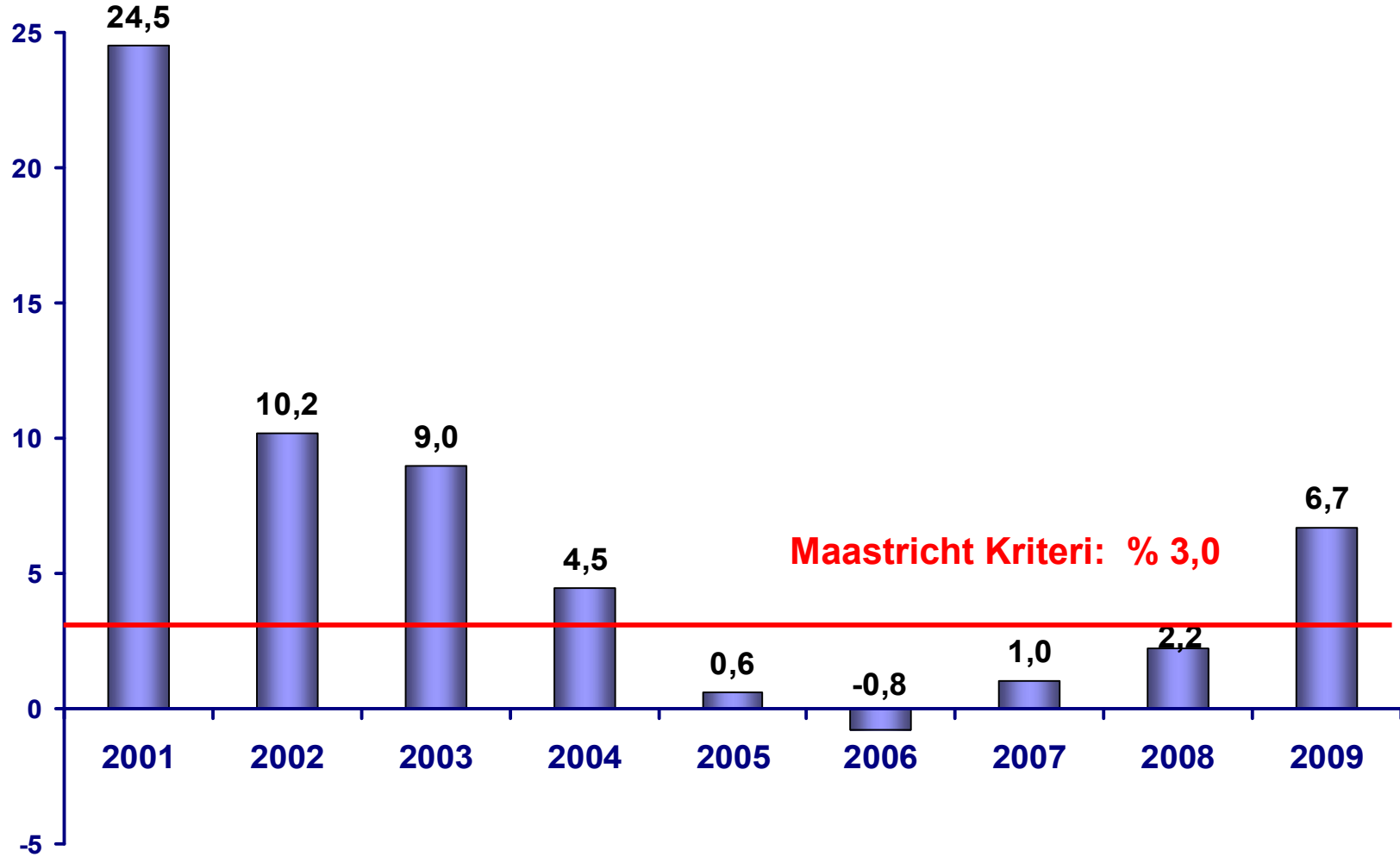

(*) 2010: Geçici Gerçekleşme

(**) 2011-2013: Orta Vadeli Program hedeflerini göstermektedir.

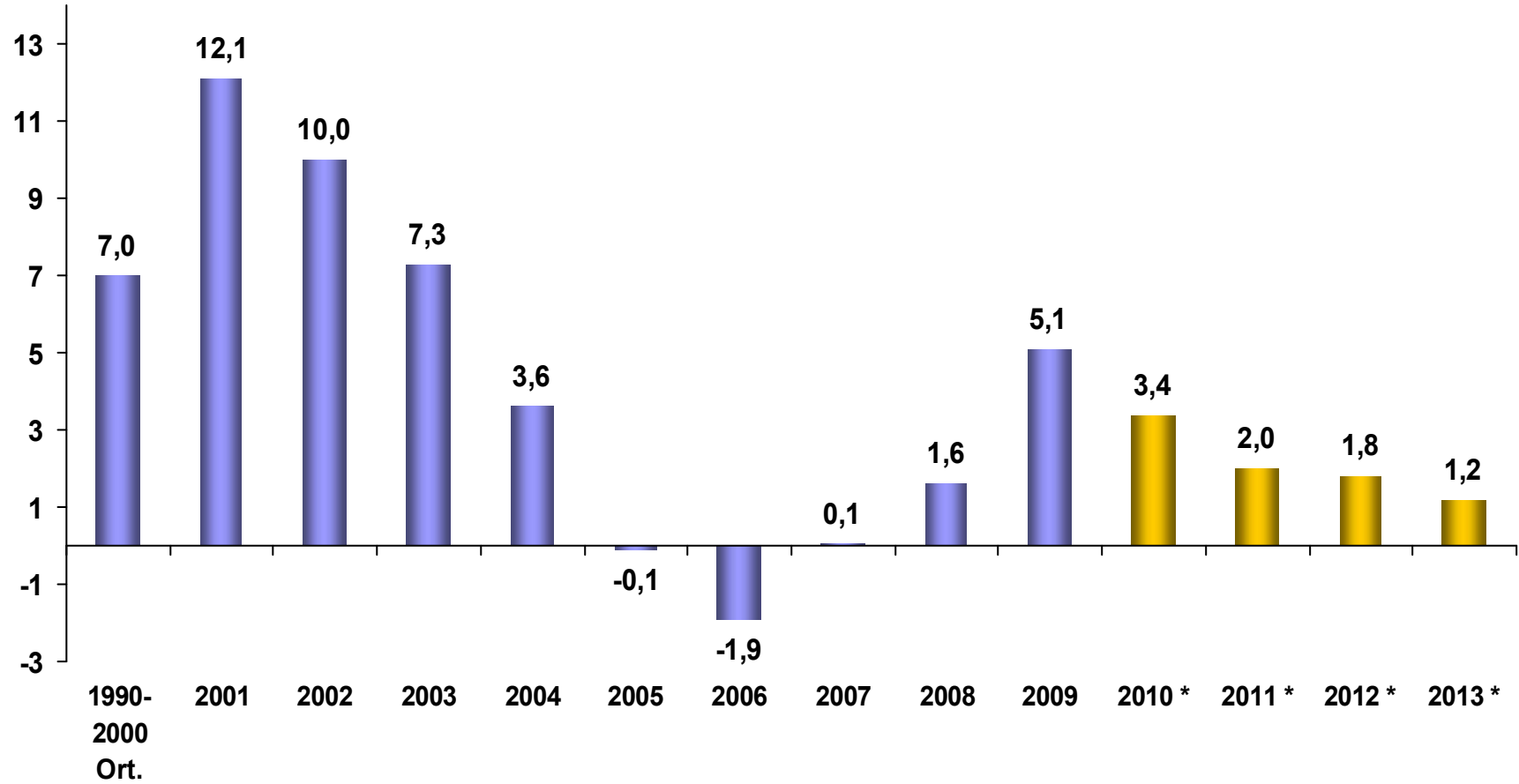
Kaynak: Maliye Bakanlığı

AB Tanımlı Genel Hükümet Bütçe Açığı / GSYH (%)

Kaynak: EUROSTAT

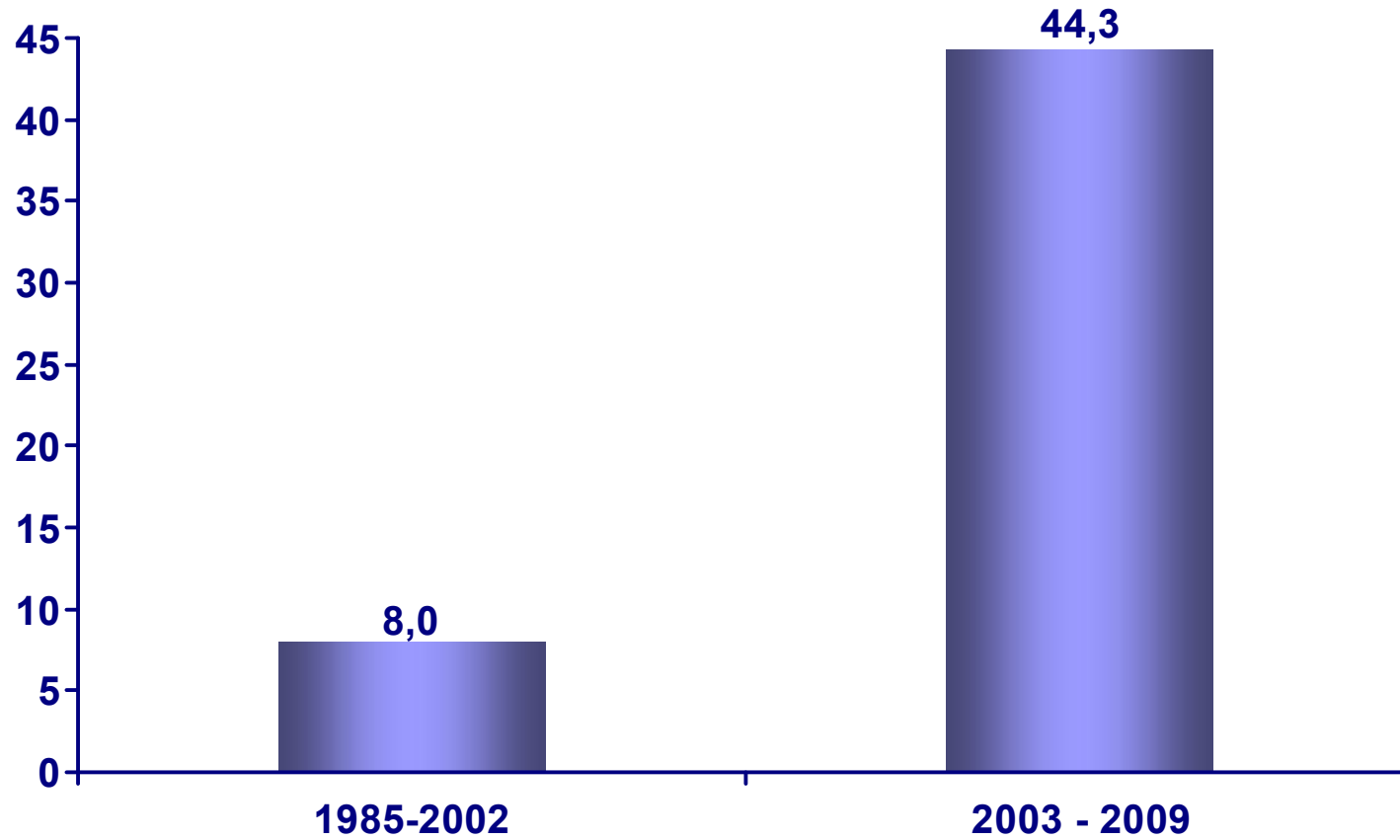
Kamu Kesimi Borçlanma Geređi (GSYH %)

(*) 2010-2013: Orta Vadeli Program hedeflerini göstermektedir.

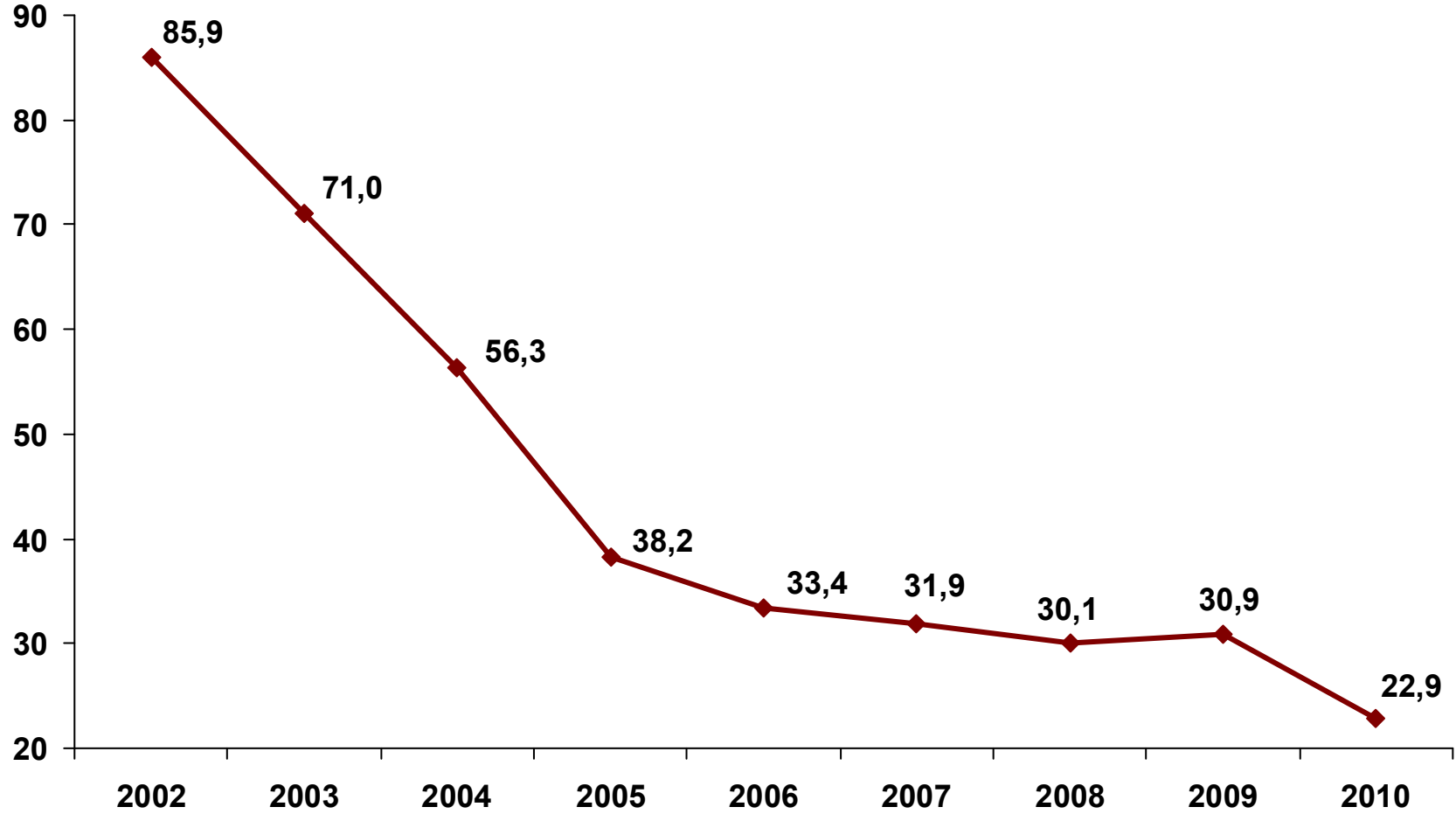
Kaynak: DPT

Özelleştirme Uygulamaları (Milyar \$)*

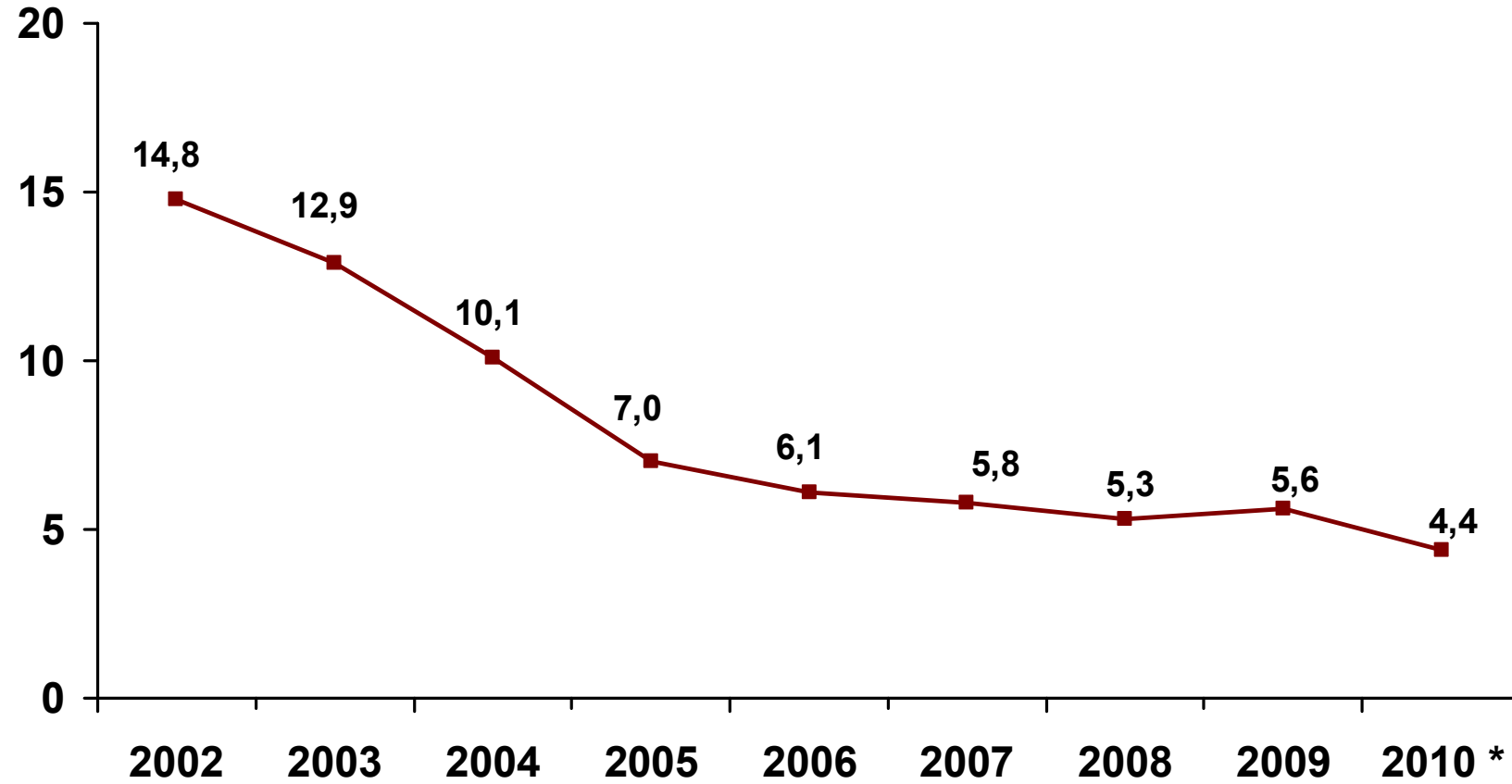
*1985 – 2002 arası için ÖİB, 2003 – 2009 arası için ÖİB, TMSF ve Ulaştırma Bakanlığı tarafından yapılan özelleştirme işlemlerine ilişkin tutarlar kullanılmıştır.

Faiz Harcamaları / Vergi Gelirleri (%)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Faiz Harcamaları / GSYH (%)

(*) 2010: Geçici Gerçekleşme

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

BORÇ GÖŐTERGELERİ

Hazine Müsteşarlığı

OCAK 2011